

Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2002/03:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen.

Två motioner har väckts med anledning av skrivelsen. I motion 2002/03:K6 (m) föreslås regeringen ges till känna vad i motionen anförts om regeringens uppfyllande av riksdagens mål. I motion 2002/03:K7 (fp) föreslås regeringen ges till känna vad i motionen anförts dels om att regeringen inför skärpta rutiner gällande verkställandet av riksdagens beslut, dels om att regeringen, i de fall särskilda skäl föreligger för att regeringen inte kan följa ett av riksdagen fattat beslut, skyndsamt skall meddela riksdagen detta och noggrant redovisa skälen härför.

Utskottet anser att en fortsatt diskussion bör föras med Regeringskansliet angående hur utformningen av regeringens redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser kan göras så ändamålsenlig som möjlig. När det gäller innehållet i regeringens redogörelse förutsätter utskottet, liksom tidigare, att regeringen hör samman riksdagens tillkännagivanden och att regeringen för riksdagen redovisar sina bedömningar om de begärda åtgärderna inte vidtas. Om regeringen inte avser att vidta en begärd åtgärd i enlighet med riksdagsbeslutet måste detta enligt utskottets mening redovisas för riksdagen inom tidsramen, om en sådan uppställts av riksdagen. Även skälen för att riksdagsbeslutet inte följs bör tas upp i sammanhanget. Om en redovisning inte kan ges i skrivelse eller proposition till riksdagen bör den enligt utskottets mening lämnas till riksdagen i annan form som gör den tillgänglig för riksdagens samtliga ledamöter.

Gällande regeringens hantering av riksdagens skrivelse 2001/02:245 om de s.k. 3:12-reglerna och reglerna om andelsbyten har utskottet inget annat uttalande i frågan än vad som gjorts i årets granskningsbetänkande (bet. 2002/03:KU30).

Vad i övrigt gäller de ärenden som utskotten kommenterat i sina yttranden finner konstitutionsutskottet inte anledning att göra någon annan bedömning än den respektive utskott gjort. I sistnämnda delar finns två motivreservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Årets redogörelse.....	4
Konstitutionsutskottet.....	4
Motionerna.....	17
Bakgrund.....	18
Gällande regler.....	18
Riksdagens skrivelser med tillkännagivanden till regeringen.....	18
Tidigare riksdagsbehandling.....	20
Utformningen av regeringens redogörelse.....	20
Utskottets ställningstagande.....	20
Reservationer.....	22
1. Regeringens handläggning av tillkännagivande om lokala folkomröstningar (punkt 1, motiveringen).....	22
2. Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen (punkt 2, motiveringen).....	22
Bilaga 1 Förteckning över behandlade förslag.....	24
Skrivelsen.....	24
Följdmotioner.....	24
Bilaga 2 Finansutskottets yttrande 2002/03:FiU1y.....	25
Bilaga 3 Skatteutskottets yttrande 2002/03:SkU3y.....	28
Bilaga 4 Protokollsutdrag från Justitieutskottet.....	35
Bilaga 5 Protokollsutdrag från Lagutskottet.....	47
Bilaga 6 Protokollsutdrag från Utrikesutskottet.....	48
Bilaga 7 Protokollsutdrag från Försvarsutskottet.....	49
Bilaga 8 Socialförsäkringsutskottets yttrande 2002/03:SfU2y.....	50
Bilaga 9 Protokollsutdrag från Socialutskottet.....	54
Bilaga 10 Protokollsutdrag från Kulturutskottet.....	55
Bilaga 11 Protokollsutdrag från Utbildningsutskottet.....	67
Bilaga 12 Trafikutskottets yttrande 2002/03:TU2y.....	70
Bilaga 13 Protokollsutdrag från Miljö- och jordbruksutskottet.....	76
Bilaga 14 Protokollsutdrag från Näringsutskottet.....	77
Bilaga 15 Arbetsmarknadsutskottets yttrande 2002/03:AU2y.....	78
Bilaga 16 Bostadsutskottets yttrande 2002/03:BoU2y.....	84

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens handläggning av tillkännagivande om lokala folkomröstningar

Riksdagen avslår motion 2002/03:K7 yrkande 1 i denna del.

Reservation 1 (m, fp, kd, c, mp) – motiv.

2. Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Riksdagen avslår motionerna 2002/03:K6 och 2002/03:K7 yrkandena 1 i denna del och 2 och lägger regeringens skrivelse 2002/03:75 till handlingarna.

Reservation 2 (m, fp, kd, c) – motiv.

Stockholm den 22 maj 2003

På konstitutionsutskottets vägnar

Gunnar Hökmark

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunnar Hökmark (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Helena Bargholtz (fp), Kenth Högström (s), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Mats Berglind (s), Anders Bengtsson (s), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Helene Petersson (s), Nils Fredrik Aurelius (m), Billy Gustafsson (s), Gustav Fridolin (mp), Inger Jarl Beck (s) och Bertil Kjellberg (m).

Redogörelse för ärendet

Sedan år 1961 lämnar regeringen en redogörelse till riksdagen för vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av riksdagens olika beslut. Redogörelsen är knuten till de skrivelser i vilka riksdagen meddelar regeringen sina beslut.

Årets redogörelse

Inom Regeringskansliet har upprättats en ny redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen, regeringens skrivelse 2002/03:75. Den nu aktuella redogörelsen avser huvudsakligen sådana åtgärder som vidtagits under tiden den 1 januari till den 31 december 2002. För att underlätta för riksdagsutskotten att vid sitt utvärderings- och uppföljningsarbete få en så aktuell bild som möjligt har redovisningen fått omfatta även vissa regeringsbeslut från tiden efter den egentliga redovisningsperiodens utgång. Detta förfarande har använts om riksdagsskrivelserna som därigenom har kunnat rapporteras som slutbehandlade.

Redovisningen omfattar 428 riksdagsskrivelser ställda till regeringen, varav 85 avgetts under riksmötet 2002/03, 208 under riksmötet 2001/02, 46 under riksmötet 2000/01 och 89 under tidigare riksmöten. 174 skrivelser betecknas av regeringen som inte slutbehandlade.

Konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse. Yttranden har inkommit från finansutskottet, skatteutskottet, socialförsäkringsutskottet, socialutskottet, trafikutskottet, arbetsmarknadsutskottet och bostadsutskottet, se bilagorna 1–7. Övriga utskott har valt att inte yttra sig med anledning av regeringens redogörelse.

Konstitutionsutskottet får inledningsvis för egen del anföra följande. Redogörelsen omfattar 52 riksdagsskrivelser om beslut på grundval av betänkanden från konstitutionsutskottet samt tre riksdagsskrivelser på grundval av betänkanden från det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet. Enligt regeringens redogörelse var 23 (21 KU respektive 2 KUU) av dessa inte slutbehandlade när redogörelsen avlämnades, av dessa är fem äldre än två år och fyra härrör från 2000/01.

Den äldsta inte slutbehandlade skrivelsen, 1994/95:243, handlar om åtgärder mot våldskildringar m.m. Konstitutionsutskottet gav, med anledning av ett tiotal motioner om biografensur m.m., regeringen till känna att de ämnen som togs upp i motionerna borde kunna bli föremål för en samlad analys och bedömning i regeringens brett upplagda arbete mot våldet i samhället. Den

17 december 1998 utfärdade regeringen en lag om ändring i radio- och TV-lagen (1996:844) som riksdagen antagit. Lagändringen innebär bl.a. att TV-program med ingående våldsskildringar eller med pornografiska bilder skall föregås av en varningssignal. Den 22 december 1998 beslutade regeringen tilläggsdirektiv till Rådet mot skadliga våldsskildringar. Rådet har fått i uppdrag att bl.a. informera industrin för audiovisuella tjänster och informationstjänster om innehållet i EU-rekommendationen (98/560/EG) om skydd av minderåriga och den mänskliga värdigheten. Rådet skall följa branschernas självreglerande arbete med dessa frågor och fungera som stöd och samtalspartner om branscherna så önskar. Den 8 juni 2000 beslutade regeringen direktiv till en utredare som bl.a. skulle överväga olika sätt att förbättra möjligheten att skydda barn mot olämpligt programinnehåll (dir. 2000:43). I december 2000 färdigställde utredaren promemorian Förråande pornografiska filmer – en översyn av 4 § lagen (1990:886) om granskning och kontroll av filmer och videogram (Ds 2001:5). Regeringen remitterade ett förslag med anledning av promemorian till Lagrådet. Lagrådet lämnade sitt yttrande den 8 februari 2002. Ärendet bereds vidare i Regeringskansliet.

Riksdagsskrivelse 1998/99:147 gäller *dels* ett tillkännagivande om revidering av EG-direktivet om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (mom. 1), *dels* ett tillkännagivande om lagstiftning mot missbruk av personuppgifter (mom. 2). Konstitutionsutskottet framhöll i betänkande 1998/99:KU15 Personuppgiftslagen att EG-direktivet fick anses omodernt och att en revidering av direktivet måste ske. Enligt utskottet är det av stor vikt att den svenska regeringen inom EU med kraft verkar för att en revidering av direktivet sker. Utskottet uttalade vidare att intensifierade åtgärder bör vidtas för att åstadkomma en lagstiftning som syftar till att ingripa mot missbruk av personuppgifter och inte mot själva hanteringen av sådana uppgifter. Regeringen har på olika sätt verkat för en ändring av EG-direktivet och kontinuerligt informerat en samrådsgrupp med representanter för samtliga riksdagspartier. Justitiedepartementet har utarbetat ett förslag till ändringar i direktivet enligt en s.k. missbruksinriktad regleringsmodell och en enkät om EG-direktivet som alla intresserade inbjudits att svara på. Enkätsvaren har sammanställts i promemorian EG-direktivet om personuppgifter – en offentlig utvärdering (Ds 2001:27). Såväl förslaget till missbruksmodell som enkätsvaren har presenterats för EG-kommissionen under våren 2002. Arbetet har emellertid i första hand varit inriktat på att söka stöd för ändringar i direktivet från andra medlemsstater. I september 2002 bar det arbetet frukt när, efter svenskt initiativ, fyra medlemsstater gemensamt hos kommissionen krävde att direktivet ändras i en missbruksinriktad riktning. Arbetet med att förmå kommissionen att lägga fram förslag till ändringar i direktivet och vidta andra åtgärder i önskvärd riktning fortsätter enligt regeringen. Den rapport om genomförande av direktivet som kommissionen skall lämna enligt artikel 33 i direktivet kommer sannolikt att presenteras under första halvåret 2003. När det gäller lagstiftning mot missbruk av personuppgifter (mom. 2) ändrades personuppgift-

slagets överföringsregler och straffbestämmelser från den 1 januari 2000. Ändringarna innebar att lagstiftningen närmar sig den missbruksinriktade regleringsmodell som riksdagen uttalat sig för. Även vissa ändringar som gjorts i bl.a. personuppgiftsförordningen (1998:1191) verkar enligt regeringen i samma riktning. Regeringen beslutade den 21 februari 2002 att tillkalla en särskild utredare i syfte att inom ramen för EG-direktivet om personuppgifter åstadkomma ett regelverk som mera tar sikte på missbruk av personuppgifter (dir. 2002:31). Utredningsuppdraget skall redovisas i oktober 2003.

Riksdagsskrivelse 1998/99:163 gäller två tillkännagivanden om kommunindelningar (mom. 1) och om folkinitiativ till kommunala folkomröstningar (mom. 5). Konstitutionsutskottet uttalade i betänkande 1998/99:KU21 att en möjlighet att öka den demokratiska vitaliteten och delaktigheten är att dela upp större kommuner i mindre. Utskottet framhöll att det bör bli lättare att dela kommuner genom att procedurerna som har samband med kommunindelningar underlättas. Regeringen borde återkomma med förslag till riksdagen med detta syfte. Vidare uttalade utskottet att det fanns skäl att vidare utreda en förstärkning av medborgarnas inflytande i initiativärenden. En möjlighet som därvid borde utredas var enligt utskottet att en kommunal folkomröstning skall komma till stånd när en viss procentandel, t.ex. 10 % av de röstberättigade i kommunen, står bakom initiativet. Andra frågor som borde övervägas i sammanhanget är hur och av vem frågeställningen för folkomröstningen skall formuleras vid ett folkinitiativ. Kommundemokratikommittén överlämnade i juni 2001 betänkandet Att vara med på riktigt – demokratiutveckling i kommuner och landsting (SOU 2001:48). Enligt kommitténs bedömning är någon förändring av själva proceduren från ansökan till eventuellt beslut i indelningssändring inte påkallad. Betänkandet har remissbehandlats. Regeringen beslutade den 27 september 2001 i tilläggsdirektiv (dir. 2001:75) att ge Kommundemokratikommittén i uppdrag att se över förutsättningarna för och förfarandet vid ändringar i landstings- och kommunindelningen samt lämna förslag till behövliga lagändringar. Kommittén överlämnade i mars 2002 betänkandet Ändrad indelning? – en översyn av reglerna för indelningsändringar (SOU 2002:33). Betänkandet har remissbehandlats. Enligt regeringen bereds ärendet. När det gäller folkinitiativ till kommunala folkomröstningar (mom. 5) bemyndigade regeringen den 25 november 1999 statsrådet Lejon att tillkalla en kommitté med uppgift att föreslå åtgärder för att stärka den medborgerliga insynen och deltagandet i den kommunala demokratin (dir. 1999:98). Enligt direktiven skulle kommittén bl.a. överväga behovet av folkinitiativet som sådant samt dess fortsatta utformning. Kommittén överlämnade i juni 2001 betänkandet Att vara med på riktigt – demokratiutveckling i kommuner och landsting (SOU 2001:48). Betänkandet remissbehandlades. Regeringen beslutade den 17 januari 2002 proposition 2001/02:80 Demokrati för det nya seklet. I riksdagsbehandlingen av propositionen gjorde konstitutionsutskottet ett nytt tillkännagivande (rskr. 2001/02:190 mom. 42) om att regeringens beredning av Kommundemokratikommitténs förslag bör syfta till att lägga fram förslag om att en folkomröstning *skall* hållas om 10 % av de röstberättigade i

kommunen respektive landstinget begär det. Regeringens bemyndigande den 25 november 1999 till statsrådet Lejon svarar enligt regeringens bedömning mot riksdagens tillkännagivande i skrivelse 1998/99:163 mom. 5 och momentet anses därmed vara slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 1999/2000:51 gäller ett tillkännagivande om s.k. nummerpresentation. Konstitutionsutskottet anförde i betänkande 1999/2000:KU7 att det är angeläget att enskilda även telefonledes kan kontakta myndigheter anonymt för att lämna uppgifter och begära upplysningar samt att det inte är självklart att det är den enskilde som skall bära ansvaret för att anonymiteten upprätthålls. Enligt utskottet borde regeringen låta frågan om hur anonymiteten skall kunna upprätthållas för enskilda som kontaktar myndigheter per telefon, utan att den enskilde själv skall behöva vara aktiv, bli föremål för överväganden i något lämpligt sammanhang. Frågan har behandlats i departementspromemorian Några frågor om myndigheternas service (Ds 2001:25). Enligt promemorian finns det generellt sett inget påtagligt behov hos myndigheterna av tillgång till tjänsten nummerpresentation. Någon författningsreglering av saken är, enligt promemorian, dock inte påkallad i nuläget. Promemorian har remissbehandlats. Regeringen överlämnade den 20 mars 2003 proposition 2002/03:62 Några förvaltningsrättsliga frågor till riksdagen. I propositionen gör regeringen bedömningen att med hänsyn till de tveksamheter som användning av nummerpresentation kan ge upphov till när det gäller allmänhetens möjligheter till förtroliga kontakter med myndigheterna, bör dessa inte använda sig av tjänster för externa telefonsamtal annat än om den är av väsentlig betydelse för att verksamheten skall kunna bedrivas på ett ändamålsenligt och effektivt sätt. Regeringen förutsätter i propositionen att myndigheterna självmant iakttar den försiktighet som är påkallad när det gäller användning av nummerpresentation, och anser att det i varje fall i nuläget inte är påkallat med en författningsreglering.

Riksdagsskrivelse 1999/2000:134 gäller ett tillkännagivande om att frågan om upphovsrätten och offentlighetsprincipen borde bli föremål för beredning inför det förslag till permanent lösning som enligt konstitutionsutskottet borde föreläggas riksdagen senast under hösten 2001. Konstitutionsutskottet behandlade i betänkandet 1999/2000:KU14 regeringens förslag till ändring i sekretesslagen i syfte att skydda uppgifter i vissa upphovsrättsligt skyddade verk som inkommit till en myndighet. Utskottet anförde i betänkandet bl.a. följande. Det har uppmärksamats att rätten att ta del av allmänna handlingar använts för att mot upphovsmannens vilja framställa exemplar av och sprida upphovsrättsligt skyddade verk till allmänheten i det särskilt uttalade syftet att skada upphovsmannens intresse och utan varje anknytning till myndighetens verksamhet. Offentlighets- och sekretesskommittén (dir. 1998:32) har bl.a. i uppdrag att undersöka om det i något fall finns ett behov av att öka möjligheterna att inte tillhandahålla en allmän handling som omfattas av upphovsrätt eller någon annan rättighet enligt upphovsrättslagen. Lagrådet har ansett att den föreslagna regleringen bör utgöra en provisorisk lösning och att det är angeläget att en mera långsiktig och heltäckande lösning på problemet söks.

Regeringen har i propositionen instämt i denna uppfattning och uttalat att det fortsatta arbetet med att söka den lämpligaste lösningen ryms inom Offentlighets- och sekretesskommitténs uppdrag. I motioner med anledning av propositionen har det framförts att en långsiktig och heltäckande lösning på problemet bör presenteras med sikte på att en lagändring bör kunna träda i kraft senast den 1 januari 2003. Konstitutionsutskottet ansåg att det var angeläget att kommittén tog upp de frågor som angavs i motionerna. Utskottet utgick från att kommittén arbetade skyndsamt samt lämnade eventuella förslag till regeringen enligt de tider som angetts i direktiven. Under alla förhållanden borde de frågor som behandlades i motionerna bli föremål för beredning inför det förslag till permanent lösning som enligt utskottet borde föreläggas riksdagen senast under hösten 2001.

Regeringen anför i redogörelsen att Offentlighets- och sekretesskommittén haft i uppdrag att undersöka om det i något fall finns behov av att öka möjligheten att inte tillhandahålla handlingar som innehåller upphovsrättsligt skyddade verk. Kommittén har i delbetänkandet Offentlighetsprincipen och den nya tekniken (SOU 2001:3) förordat att frågan om avvägningen mellan upphovsrätten och yttrande- och informationsfriheten blir föremål för en bredare översyn och att ytterligare lagstiftning i syfte att förhindra tvångsoffentliggörande av upphovsrättsligt skyddade verk får anstå till dess en sådan översyn kommit till stånd. Med anledning av kommitténs ställningstagande lade regeringen i den efterföljande propositionen (prop. 2001/02:70) inte fram något förslag i denna del. I regeringens skrivelse 2001/02:75 uttalade regeringen att det under den tid som gått sedan 8 kap. 27 § sekretesslagen (1980:100) infördes inte hade framkommit att det finns något praktiskt behov av ytterligare lagändringar. Regeringen hade därför för avsikt att lägga riksdagsskrivelsen till handlingarna. Med anledning härav uttalade konstitutionsutskottet i sitt betänkande 2001/02:KU35 som sin mening att regeringen inte borde lägga riksdagsskrivelsen till handlingarna innan något förslag till permanent lösning har presenterats eller, i enlighet med vad Offentlighets- och sekretesskommittén förordade, efter att en bredare översyn av de aktuella frågorna har skett. Regeringen avser mot denna bakgrund att tillsätta en utredning som får till uppgift att överväga frågan om en permanent lösning. Arbetet är inriktat på att direktiv skall kunna beslutas under hösten 2003.

Riksdagsskrivelse 2000/01:147 gäller ett tillkännagivande om teckenspråkets ställning. Konstitutionsutskottet uttalade i betänkande 2000/01:KU14 att det är angeläget att teckenspråkets ställning ses över. Utvecklingen under senare år, bl.a. arbetet inom ramen för Europarådets verksamhet, har understrukit vikten av att teckenspråket har en stark ställning. Det är angeläget att de dövas och hörselskadades rättigheter när det gäller teckenspråket och teckenspråksinformation säkerställs. Enligt utskottets mening behövs i detta syfte en översyn av rätten och möjligheterna att använda teckenspråket, liksom dövas och hörselskadades tillgång till samhällets utbud av kultur och litteratur. När det gäller dövas och hörselskadades tillgång till Sveriges Televisions program vill konstitutionsutskottet i likhet med kulturutskottet hänvisa

till att arbete i Public service-beredningen bör kunna leda till ytterligare förbättringar i detta avseende. Inom Regeringskansliet har enligt regeringens redogörelse en intern översyn gjorts i form av probleminventering för att kartlägga inom vilka områden teckenspråkets ställning behöver förstärkas. Regeringen avser att under våren 2003 ta ställning till hur det fortsatta arbetet med frågan skall fortgå.

Riksdagsskrivelse 2000/01:149 gäller fyra tillkännagivanden med anledning av konstitutionsutskottets betänkande Författningsfrågor 2000/01:KU11. Utskottet uttalade i betänkandet (mom. 9) att regeringen på nytt borde låta utreda folkomröstningsinstitutet. Utredningen borde ha parlamentarisk sammansättning. Den borde bygga på och följa upp 1996 års Folkomröstningsutrednings arbete. Med anledning av en motion om behovet av en översyn av reglerna i regeringsformen om åtal mot riksdagsledamöter uttalade utskottet (mom. 14) att det kunde finnas anledning att i lämpligt sammanhang klarlägga de frågor som berördes i motionen. Beträffande lagprövningsfrågor (mom. 18) uttalade utskottet bl.a. att regeringen borde ges i uppdrag att låta utreda frågor om skyldigheten enligt 11 kap. 14 § regeringsformen för domstolar eller andra offentliga organ att i vissa fall inte tillämpa en föreskrift och om undantaget från denna skyldighet, det s.k. uppenbarhetsrekvisitet. Uppenbarhetsrekvisitetet borde enligt utskottet belysas inte minst med hänsyn till att Europakonventionen införlivats med svensk rätt och att Sverige anslutit sig till EU. Utredningen borde omfatta frågan på vilket sätt en förstärkt lagprövning borde kunna utövas. När det gällde författningsreglering av adeln (mom. 22) uttalade utskottet att det förhållandet att riddarhusordningen och privilegiebrevet publiceras i offentligrättslig ordning i SFS och finns med i register över gällande författningar kan ses som en påminnelse om förhållandena vid tiden för ståndsriksdagens avveckling. Enligt utskottet fanns det skäl att pröva förutsättningarna för och konsekvenserna av en ändring av den nuvarande regleringen. I regeringens redogörelse anfördes att inom Regeringskansliet övervägs för närvarande formerna för det utredningsarbete avseende konstitutionella frågor som tar sikte på förslag till grundlagsändringar inför valåret 2006 (mom. 9, 14 och 18). Vidare att regeringen den 16 januari 2003 beslutat proposition 2002/03:34 Adelns offentligrättsliga status varför mom. 22 är slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2000/01:274 gäller utskottets betänkande Riksdagen inför 2000-talet, 2000/01:KU23. Mom. 7 om budgetlagen avser ett tillkännagivande om vad Riksdagskommittén anför om vissa bestämmelsers placering i budgetlagen eller riksdagsordningen. Regeringen anför i redogörelsen att frågan om vissa bestämmelsers placering i budgetlagen eller riksdagsordningen kommer att beredas i samband med den revidering av budgetlagen som följer av arbetet med utvecklingen av den ekonomiska styrningen. Arbetet med en departementspromemoria pågår. En proposition bedöms enligt regeringen kunna avges tidigast under slutet av detta år. Mom. 8 avser ett tillkännagivande om en utvärdering av effekterna av omläggning av budgetprocessen. Enligt regeringen görs inom Regeringskansliet löpande uppföljning av

den interna budgetprocessen. Det bedöms enligt regeringen meningsfullt att göra en mer fördjupad utvärdering först när ytterligare erfarenheter vunnits.

Riksdagsskrivelse 2000/01:277 avser *dels* ett tillkännagivande om en grundlig översyn av koncessionsavgiftslagen (mom. 5), *dels* ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt bör utreda den särskilda frågan om koncessionsavgift vid analog sändningsteknik (mom. 6). Enligt regeringens redogörelse fick en särskild utredare den 14 mars 2002 i uppdrag att göra en översyn av lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område samt därvid föreslå de författningsändringar som föranleds av övervägandena (dir. 2002:44). Utredaren skall bl.a. överväga behovet av att ändra reglerna för koncessionsavgiften på TV-området, dels beträffande avgiftsskyldigheten, dels beträffande avgiftens storlek samt hur avgiften skall beräknas. Regeringen har i tilläggsdirektiv den 6 februari 2003 (dir. 2003:20) beslutat att uppdraget skall redovisas senast den 30 april 2003. Mom. 5 är således inte slutbehandlat. Den 14 mars 2002 överlämnade regeringen proposition Vissa frågor om koncessionsavgift på televisionens område (prop. 2001/02:170) till riksdagen. Mom. 6 är därför slutbehandlat.

Riksdagsskrivelse 2000/01:200 avser tre tillkännagivanden med anledning av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottets betänkande 2000/02:KUU1 EU:s framtidsfrågor. Tillkännagivandena gäller grundläggande rättigheter (mom. 3), de nationella parlamenten i EU (mom. 4) och inför nästa regeringskonferens (mom. 5). Enligt regeringens redogörelse har regeringen i skrivelsen EU:s framtidsfrågor (skr. 2001/02:115) redogjort för konventet om EU:s framtid som skall förbereda nästa regeringskonferens. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en andra skrivelse efter konventets avslutande.

Finansutskottet, bilaga 2, anför i yttrande bl.a. följande. Sammantaget 53 skrivelser redovisas inom finansutskottets ansvarsområde, varav 33 rapporteras som slutbehandlade. Utskottet anser att regeringen till största delen fullföljt riksdagens beslut inom utskottets ansvarsområde inom rimlig tid, även om det finns exempel på skrivelser som inte slutbehandlats trots att avsevärd tid gått.

Utskottet säger sig dela motionärernas principiella ståndpunkt att det är mycket angeläget att regeringen utan onödiga dröjsmål och utan påminnelser verkställer riksdagens beslut. Om så av någon anledning inte är möjligt är det viktigt att regeringen redovisar varför. De specifika punkter som tas upp i motionerna ligger emellertid utanför utskottets område varför utskottet inte ser sig föranlett att göra något ytterligare uttalande i frågan.

Beträffande skrivelse 1995/96:248 mom. 3 om vinstdelningssystem mellan staten och föreningslivet utgår utskottet från att regeringen, som den aviserat, återkommer till riksdagen i samband med budgetpropositionen för 2004.

Beträffande skrivelse 2001/02:324 om offentlig upphandling rapporterar regeringen att skrivelsen är slutbehandlad. Tre av punkterna i betänkandet som skrivelsen gäller (yttr. 2001/02:FiU12), punkterna 1, 4 och 5, innehöll tillkännagivanden. I regeringens återrapportering framgår emellertid endast

att det fanns ett tillkännagivande under punkt 1. Momenten 4 och 5 anges som slutbehandlade i och med att lagarna som riksdagen antagit utfärdades. Riksdagsskrivelsen uppges vara slutbehandlad trots att regeringen inte vidtagit några åtgärder med anledning av tillkännagivandena under punkterna 4 och 5. Utskottet anser inte att den aktuella skrivelsen kan betraktas som slutbehandlad.

Skatteutskottet, bilaga 3, anför i yttrande bl.a. följande.

Beträffande skrivelse 1999/2000:143 mom. 8 om ökade levnadsomkostnader vid dubbel bosättning noterar utskottet att den i sina motsvarande yttranden till konstitutionsutskottet såväl 2001 som 2002 påpekat att beredningen av ärendet dragit ut väl långt på tiden och förutsatt att regeringen skyndar på beredningen och redovisar resultat. Då utskottet nu erfarit att beredningen är inriktad på att överlämna en redovisning till riksdagen i anslutning till budgetpropositionen för 2004 låter det sig därmed nöja, men förutsätter att det inte blir något ytterligare dröjsmål.

Beträffande skrivelse 2001/02:245 om de s.k. 3:12-reglerna och reglerna om andelsbyten konstaterar utskottet att den berörda propositionen (prop. 2002:15) inkom till riksdagen först drygt två månader efter den tidpunkt riksdagen bestämt i sitt beslut den 16 maj 2002, vilket byggde på ett enhälligt betänkande av skatteutskottet, vars formuleringar efter omsorgsfull prövning godkänts av alla sju partierna inom utskottet. Tillkännagivandet i betänkande 2001/02:SkU29 var tydligt och den innebörd regeringen läser ut av tillkännagivandet i den ovan berörda proposition 2002/03:15, som avlämnades i november 2002, är helt korrekt.

Av betänkandet framgår vidare att utskottets förslag anknöt direkt till ett analysarbete som pågick i Finansdepartementet och som redan hade lett fram till en promemoria den 12 april 2002 om de s.k. 3:12-reglerna och reglerna om andelsbyten. I promemorian tillhandahölls inte någon teknisk lösning för en retroaktiv tillämpning och den offentlighetsliga kostnaden vid en retroaktivt verkande ändring angavs bli beroende av hur olika gränsdragningsproblem hanterades. Av promemorian framgick att tjänstedelen i uppskovsbeloppen från åren 1999 och 2000 uppgick till sammanlagt ca 979 miljoner kronor. Utskottet lämnade i sitt betänkande öppet hur frågan skulle lösas rent tekniskt och hur finansieringen av det kommande förslaget skulle ske. Utskottets betänkande innehåller således ingen kostnadsberäkning, men på grundval av de nyss redovisade beloppsuppgifterna i Finansdepartementets promemoria, som utskottet hade tillgång till, måste det antas att beräkningen höll sig kring några hundra miljoner kronor.

Som framgår av betänkandet hade utskottet tagit vissa underhandskontakter för att kontrollera att en begäran av riksdagen om en proposition senast under augusti 2002 var realistisk. Bland annat hade utskottet under hand erfarit att en lagrådsgranskning skulle kunna påbörjas under senare hälften av augusti. Vidare kunde konstateras att det grundläggande analys- och kartläggningsarbetet redan hade gjorts och fanns redovisat i Finansdepartementets ovannämnda promemoria, som även innehöll nödvändigt statistiskt underlag.

Remissbehandlingen av den promemorian skulle vara avslutad den 15 juni 2002.

När utskottet föreslår ett tillkännagivande om att regeringen skall företa en åtgärd anger utskottet normalt inte någon viss precis tidpunkt eller något visst datum för när åtgärden skall vara genomförd, eftersom svårigheterna i samband med genomförandet ofta inte låter sig överblickas i förväg. Som angivits ovan var förhållandena i detta ärende dock speciella och det hade enligt utskottets mening varit värdefullt om regeringen, när en proposition under augusti månad uteblev, hade lämnat besked åtminstone i budgetpropositionen för 2003 om hur regeringen avsåg att hantera frågan. Utskottet säger sig kunna ha förståelse för att just detta lagstiftningsprojekt visade sig vara osedvanligt komplicerat rättsligt, tekniskt och kostnadsberäkningsmässigt. Utskottet anser dock att frånvaron av besked i budgetpropositionen – medan andra planerade lagstiftningsprojekt på skatteområdet på sedvanligt sätt redovisades – i kombination med en del andra utspel i medierna av finansministern och statssekreteraren i Finansdepartementet om den aktuella frågan, under någon tid skapade osäkerhet om regeringens avsikter, inte bara i riksdagen utan även ute i landet och i synnerhet bland de berörda skattskyldiga. Detta i sin tur ledde bl.a. till att enskilda riksdagsledamöter i såväl finansutskottet som skatteutskottet aviserade förslag om initiativ på detta område, eftersom osäkerhet förelåg om regeringen skulle lägga en proposition eller ej. En sådan osäkerhet hade enligt utskottets mening kunnat undvikas om regeringen hade lagt fram om än inte en exakt kostnadsberäkning så åtminstone en avsiktsförklaring i budgetpropositionen, som enligt de budgetprinciper som gäller skall vara fullständig även i fråga om uppgifter om planerad skattelagstiftning.

Avslutningsvis noterar utskottet att proposition 2002/03:15, som inkom till riksdagen i november 2002, motsvarade riksdagens önskemål om ny lagstiftning på det aktuella området och att dröjsmålet med propositionens avlämnande därigenom inte kom att fördröja ikraftträdandet den 1 januari 2003. Med det anförda anser sig utskottet ha besvarat motion 2002/03:K7 yrkande 2 såvitt yrkandet berör skatteutskottets område.

Regeringens skrivelse i övrigt och övriga motionsyrkanden i ärendet föranleder ingen vidare kommentar av skatteutskottet.

Socialförsäkringsutskottet, bilaga 8, anför i yttrande bl.a. följande. Sammantaget 25 skrivelser redovisas inom socialförsäkringsutskottets ansvarsområde, varav 15 rapporteras som slutbehandlade.

Beträffande skrivelse 1990/91:372 mom. 6 om arbetstagarbegreppet kommenterade utskottet ärendet i yttrande till konstitutionsutskottet hösten 2000 (ytr. 2000/01:SfU3y). Utskottet noterar att regeringen i årets ekonomiska vårproposition redovisar sitt ställningstagande i ärendet och att ärendet nästa gång kan redovisas som slutbehandlat. En gemensam avvikande mening har anmälts av (m), (fp), (kd) och (c).

Beträffande skrivelse 2000/01:210, mom. 1 om automatisk balansering noterar utskottet att regeringen i proposition 2002/03:61 lagt fram förslag med

anledning av riksdagens beslut och att ärendet nästa gång kan redovisas som slutbehandlat.

Beträffande skrivelse 2001/02:70, mom. 12 om instans- och processordning i utlänningsärenden noterar utskottet att det redogjorde för ärendet i förra årets yttrande till KU (yttr. 2001/02:SfU6y). I skrivelsen anges att Lagrådet i yttrande den 9 oktober 2002 avstyrkt regeringens lagrådsremiss avlämnad den 6 juni 2002. Utskottet vill tillägga att regeringen den 6 mars 2003 beslutade om direktiv till en översyn av utlänningslagstiftningen (dir. 2003:28). Den parlamentariska utredningen skall, med utgångspunkt i lagrådsremiss och Lagrådets yttrande, redovisa sitt uppdrag senast den 15 december 2003. Socialförsäkringsutskottet, som utgår från att kommittén redovisar sitt uppdrag inom den angivna tiden, finner med hänsyn till det som anförts att det inte finns någon anledning för konstitutionsutskottet att göra något påpekande i ärendet.

Beträffande skrivelse 2001/02:84, mom. 12 om samverkan och finansiell samordning noterar utskottet att det redogjorde för ärendet i förra årets yttrande till KU (yttr. 2001/02:SfU6y). I budgetpropositionen hösten 2002 föreslog regeringen att upp till 5 % av de beräknade utgifterna på sjukpenningen skall få användas för samordning inom rehabiliteringsområdet. I en särskild proposition samma höst föreslog regeringen en lagändring som innebär större möjligheter för försäkringskassan att bidra med medel till samverkan på rehabiliteringsområdet och att sådana medel får utgöra statens samlade andel i denna verksamhet. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag till lagändring (bet. 2003/03:SfU1), med ikraftträdande 1 januari 2003. I regeringens skrivelse anges att departementspromemorian Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (Ds 2003:2) utarbetats inom Regeringskansliet och att regeringen avser att avlämna en proposition under 2003. Utskottet vill tillägga att denna departementspromemoria utarbetats med anledning av riksdagens tillkännagivande (rskr. 2001/02:84), att arbetet avslutats i februari 2003 samt att en lagrådsremiss nu utarbetas inom Regeringskansliet. Med hänsyn till detta och de åtgärder som redan vidtagits anser socialförsäkringsutskottet inte att det finns anledning för konstitutionsutskottet att göra något påpekande i ärendet. Utskottet noterar i sammanhanget att regeringens hantering av finansiell samordning är ett av de exempel som tas upp i motion K7 (fp). En gemensam avvikande mening har anmälts av (m), (fp), (kd) och (c).

Beträffande skrivelse 2001/02:334, mom. 5 om samverkan och finansiell samordning påpekar utskottet att eftersom kammaren biföll reservation 4 avseende punkt 5 i utskottets förslag innebar riksdagsbeslutet att motionerna avslogs. Då även övriga motioner avslogs skulle någon riksdagsskrivelse inte ha tillställts regeringen och ärendet kunde av regeringen ha angivits som slutbehandlat.

Socialutskottet, bilaga 9, anför i yttrande genom protokollsutdrag från den 29 april 2003 bl.a. följande.

Beträffande skrivelse 2000/01:195 mom. 26 om väntetider vid insatser enligt LSS och socialtjänstlagen noterar utskottet att regeringen anger skrivelsen

vara slutbehandlad. Utskottet erinrar dock om att det i tillkännagivandet uttalades att regeringen skulle återkomma till riksdagen med en redovisning samt, om det behövs, även med förslag till förändringar. Med hänsyn till det ifrågasätter utskottet om skrivelsen bör anges som slutbehandlad. Utskottet noterar vidare att regeringen i skrivelse 2002/03:25 Uppföljning av den nationella handlingsplanen för handikappolitiken uttalat att regeringen följer utvecklingen och effekterna av nuvarande bestämmelser om sanktionsavgifter och avser att återkomma i frågan.

Trafikutskottet, bilaga 12, anför i yttrande bl.a. följande. Utskottet konstaterar att även årets skrivelse från regeringen följer tidigare uppläggning, vilken bl.a. trafikutskottet förra året ansåg kunde förbättras (yttr. 2001/02:TU3y). Utskottet har dock erfarit att beredningsarbete pågår om hur regeringens skrivelse kan vidareutvecklas. Enligt utskottets mening är det angeläget att detta arbete slutförs och resulterar i en mer lättillgänglig och användbar produkt.

Sammantaget 26 skrivelser redovisas inom trafikutskottets ansvarsområde, varav 12 rapporteras som slutbehandlade. Utskottet anser att regeringen i huvudsak ger en god bild av de åtgärder som vidtagits och beredningsläget för ej slutbehandlade ärenden och har därför inget att erinra mot den formella registreringen av riksdagsbeslut inom utskottets beredningsområde. Utskottet konstaterar vidare att regeringens redogörelse avspeglar riksdagens 22 tillkännagivanden inom utskottets beredningsområde på ett korrekt sätt. Bland de 10 ej slutbehandlade skrivelserna med tillkännagivanden finns dock ett antal för vilka flera år förflutit sedan riksdagsbesluten.

Utskottet konstaterar att flera av riksdagens tillkännagivanden berör komplicerade spörsmål som kräver omsorgsfull beredning. Med anledning av tiden sedan riksdagen fattade beslut vill utskottet ändå understryka betydelsen av att skrivelser med tillkännagivanden hanteras skyndsamt. Att riksdagens tillkännagivanden inte är slutbehandlade efter många år bör endast förekomma i undantagsfall. Utskottet delar därmed den uppfattning som konstitutionsutskottet tidigare uttryckt i dessa frågor liksom uttrycks i de nu aktuella motionerna 2002/03:K6 (m) och 2002/03:K7 (fp) om vikten av att regeringen noggrant följer de beslut som riksdagen fattar.

Utskottet säger sig ha förståelse för att det i olika frågor kan finnas skäl för att ett genomförande av riksdagens beslut inte kan ske i den ursprungligen planerade formen. Utskottet anser dock att, som framhålls i motion 2002/03:K7 (fp), regeringen i så fall skyndsamt bör meddela riksdagen detta och noggrant redovisa skälen till dröjsmålet. Enligt utskottets mening bör regeringen i dessa fall ange sin uppfattning om när skrivelsen bedöms slutbehandlas. Utskottet anser att det därför är angeläget att rutinerna för genomförande av riksdagens beslut ses över.

Utskottet framhåller att det är lämpligt att regeringen normalt sett återkommer till riksdagen med en tydlig redovisning med anledning av de av riksdagen fattade tillkännagivandena i de fall där ärenden anges som slutbe-

handlade utan tidigare redovisning. Mot bakgrund av detta vill utskottet lyfta fram två ärenden.

Beträffande skrivelse 1998/99:197 om övergripande trafiksäkerhetsåtgärder konstaterar utskottet att regeringen i sin skrivelse meddelar att den, genom ändring i förordning, beslutat om inrätta en vägtrafikinspektion inom ramen för Vägverkets organisation. Utskottet säger sig med anledning av detta vilja erinra om att det eniga tillkännagivandet från utskottet efterlyste en av regeringen tillsatt utredning av inrättandet av en för vägtrafiken fristående vägtrafikinspektion samt att regeringen därefter skulle återkomma till riksdagen med förslag därom. Utskottet noterar att vare sig någon redovisning av resultatet av det utredningsarbete och remissförfarande som föregått regeringsbeslutet eller något förslag om inrättande av en fristående vägtrafikinspektion förelagts riksdagen. Däremot har regeringen i budgetpropositionen för 2003 angett att den beredde införandet av en vägtrafikinspektion. Enligt utskottets mening är det angeläget att riksdagens tillkännagivanden behandlas omsorgsfullt. Har riksdagen efterlyst utredningsarbete och förslag i en fråga bör också resultatet och regeringens ställningstagande tydligt redovisas för riksdagen. Utskottet anser att regeringen borde ha återkommit till riksdagen med en redovisning av det aktuella utredningsarbetet, remissutfallet och sina bedömningar i frågan.

Beträffande skrivelse 2001/02:251 med fyra tillkännagivanden om bilprovningens verksamhet noterar utskottet att regeringen redovisar vidtagna åtgärder under de olika momenten och skrivelsen behandlas mot denna bakgrund som slutbehandlad. Utskottet anser emellertid att redovisningen inte är helt lättillgänglig och lämnar exempel på vissa oklarheter och ofullständigheter i redovisningen. Enligt utskottets mening är det mot denna bakgrund inte helt enkelt för riksdagen att få en samlad bild av vilka åtgärder som vidtagits med anledning av den aktuella riskdagsskrivelsen. Med tanke på att riksdagsbeslutet grundade sig på en samlad revisionsrapport från Riksdagens revisorer bör enligt utskottets mening, inom ramen för den fortsatta utvecklingen av regeringens redogörelse, övervägas hur en mer sammanhållen och användarinriktad information fortsättningsvis kan ges av liknande riksdagskrivelser med tillkännagivanden.

Arbetsmarknadsutskottet, bilaga 15, anför i yttrande bl.a. följande. Sammantaget 15 skrivelser redovisas inom arbetsmarknadsutskottets ansvarsområde, varav 9 rapporteras som slutbehandlade. De senare föranleder inga kommentarer från utskottets sida. Av de 6 skrivelser som redovisas som ej slutbehandlade har arbetsmarknadsutskottet i tre fall (rskr. 1999/2000:83, 1999/2000:149 och 2000/01:179) ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som inte slutbehandlad.

Beträffande skrivelse 2000/01:145, mom. 7 om utredning om rätten till politisk information på arbetsplatsen samt mom. 12 och 13 om AKU-statistik respektive om regeringens skrivelse 1999/2000:146 konstaterar utskottet att det i motsvarande yttrande till konstitutionsutskottet förra året (ytr. 2001/02:AU3y) förutsatte att dessa frågor borde kunna behandlas utan ytterli-

gare dröjsmål. Angående mom. 7 framgår av regerings skrivelsen att ärendet bereds och att regeringen har för avsikt att under våren 2003 inom departementet upprätta en promemoria för att därefter ta ställning till om ytterligare åtgärder behöver vidtas. Utskottet vill understryka vikten av att regeringen återkommer utan ytterligare dröjsmål så att skrivelsen därmed kan bli slutbehandlad i denna del. Angående mom. 12 och 13 redovisas att regeringen har undersökt möjligheten att i AKU-statistiken ta in uppgifter om överenskommen visstidsanställning, men att SCB bedömt detta som omöjligt, varför regeringen den 6 februari 2003 beslutade lägga riksdagens skrivelse till handlingarna i dessa delar. Utskottet säger sig kunna acceptera regeringens bedömning och anser därmed att skrivelsen bör kunna betraktas som slutbehandlad.

Beträffande skrivelse 2000/01:211 mom. 12 om avskaffad åldersgräns för läkarvårdsersättning m.m. noterar utskottet att det i motsvarande yttrande förra året (yttr. 2001/02:AU3y) ifrågasatte om skrivelsen borde betecknas som slutbehandlad då regeringen endast tillsatt en utredning om konsekvenserna av att avskaffa en sådan åldersgräns, medan tillkännagivandet gick ut på att regeringen skulle återkomma med ett förslag till avskaffande. Utskottet förutsatte att regeringen skulle återkomma till riksdagen i enlighet med tillkännagivandet. Konstitutionsutskottet fann i sitt av riksdagen godkända betänkande (2001/02:KU35) ingen anledning att göra någon annan bedömning än arbetsmarknadsutskottet och sade sig förutsätta att regeringen hör samman riksdagens tillkännagivanden. Av regeringens redovisning framgår att utredaren den 6 februari 2003 redovisade sitt uppdrag till regeringen (SOU 2003:7). I proposition 2002/03:73 föreslog regeringen höjd åldersgräns för ersättning till tandläkare och tandhygienister från 67 till 70 år, med individuell prövning för äldre yrkesutövare. Vad gäller övriga yrkeskategorier som berörs av utredningsförslaget bereds för närvarande frågan inom Socialdepartementet. Arbetsmarknadsutskottet säger sig från de synpunkter utskottet har att iaktta inte ha någon erinran mot att skrivelsen kvarstår som inte slutbehandlad.

Beträffande skrivelse 2001/02:322 mom. 2 om utgångspunkter m.m. för ett system för individuell kompetensutveckling och mom. 3 om riktlinjer i övrigt för ett system för individuell kompetensutveckling säger sig utskottet under hand ha erfarit att det inom Regeringskansliet pågår arbete med att precisera det betydande antal öppna frågor som fanns i den riktlinjeproposition som riksdagen tog ställning till förra våren. Utskottet säger sig ha förståelse för att frågan kräver omfattande beredningsarbete och har mot denna bakgrund ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som inte slutbehandlad. En gemensam avvikande mening har anmälts av (m), (fp), (kd) och (c).

Bostadsutskottet, bilaga 16, anför i yttrande bl.a. följande. Utskottet säger sig vilja begagna tillfället att uppmärksamma vikten av att regeringen efter ett tillkännagivande av riksdagen utan något egentligt dröjsmål vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att regeringen skall kunna efterkomma tillkännagivandet, t.ex. tillsätter en av riksdagen önskad utredning. I de undantagsfall regeringen avser avvakta med en beredningsåtgärd eller en pågående berednings-

åtgärd alltför länge drar ut på tiden bör regeringen för riksdagen skyndsamt redovisa sitt dröjsmål och skälen för detta. Regeringens skyndsamhet i detta avseende är, enligt utskottets mening, naturligtvis särskilt viktig i de fall riksdagen ansett att ett ärende är brådskande eller har angivit en tid inom vilken en efterfrågad åtgärd bör vidtas. Därutöver anser utskottet att det kan vara en lämplig åtgärd att regeringen i sin årliga skrivelse till riksdagen på ett mer preciserat sätt anger orsaken till en längre tidsutdräkt.

I övrigt säger sig utskottet inte ha något att anföra.

Övriga utskott har genom protokollsutdrag meddelat att de inte avser yttra sig över regeringens skrivelse 2002/03:75.

Motionerna

I motion 2002/03:K6 av Gunnar Hökmark m.fl. (m) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regeringens uppfyllande av riksdagens mål. Av regeringens skrivelse framgår enligt motionärerna att regeringen under den senaste mandatperioden underlåtit att efterkomma riksdagens beslut i ett stort antal ärenden. Att regeringen inte efterkommer riksdagens mål i tekniskt komplicerade ärenden är förståeligt, men när det är fråga om att inte bereda lagstiftning som är relativt lätt att genomföra eller att inte tillsätta en utredning är det fråga om politiskt trots som enligt motionärerna inte är acceptabelt. Det är viktigt att regeringen uppfyller de mål riksdagen sätter upp och som det finns en politisk majoritet för så att inte allmänhetens tilltro till det politiska systemet urholkas. När regeringen inte efterkommer riksdagens mål leder det till att riksdagen tvingas agera på egen hand genom t.ex. utskottsinitiativ. Detta är olyckligt ur beredningssynpunkt eftersom utskottskanslierna inte är dimensionerade för att förbereda lagstiftning. Enligt motionärerna kan det i längden leda till sämre kvalitet på lagstiftningen. Riksdagen skall heller inte ständigt behöva påpeka regeringens dröjsmål i olika ärenden. Sammantaget riskerar regeringens agerande att allmänhetens förtroende för de politiska institutionerna minskar.

I motion 2002/03:K7 av Helena Bargholtz m.fl. (fp) föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs *dels* om att regeringen inför skärpta rutiner gällande verkställandet av riksdagens beslut (yrkande 1), *dels* om att regeringen skyndsamt skall, i de fall särskilda skäl föreligger för att regeringen inte kan följa ett av riksdagen fattat beslut, meddela riksdagen detta och för riksdagen noggrant redovisa skälen härför (yrkande 2). Enligt motionärerna är det inte ovanligt att regeringen på ett anmärkningsvärt sätt visar nonchalans gentemot riksdagens beslut genom att år efter år dröja med att verkställa beställningar från riksdagen. Ett anmärkningsvärt ärende gäller regeringens hantering av frågan om avskaffande av den s.k. pomperipossaeffekten. Riksdagen beslöt, på initiativ av ett enigt skatteutskott, att regeringen senast under augusti 2002 skulle återkomma till riksdagen med ett förslag till en ”retroaktivt verkande lagändring som eliminerar de effekter som uppstår i förlustsituationer till följd av att ett tjänstebe-

lopp skall tas upp till beskattning av den som genom ett uppskovsgrundande andelsbyte har avyttrat kvalificerade andelar i fåmansföretag” (bet. 2001/02:SkU29). Regeringen lade inte fram det av riksdagen beställda lagförslaget inom den stipulerade tidsramen. Folkpartiet liberalerna anser att det är allvarligt att regeringen inte i tid efterkommer riksdagens beslut och att det är anmärkningsvärt att regeringen inte på ett skyndsamt och noggrant sätt för riksdagen har redovisat skälen till förseningen. Ett annat exempel gäller finansiell samordning mellan sjukförsäkring och försäkringskassa för bättre hälsa och för minskade sjukskrivningar. Hösten 2000 träffades en överenskommelse mellan företrädare för regeringen, Folkpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet om att det till hösten 2001 skulle presenteras förslag till riksdagen som skulle möjliggöra finansiell samordning mellan bland andra försäkringskassorna och sjukvården. Målet var att reglerna skulle börja gälla fr.o.m. år 2002. I propositionsförteckningen från slutet av januari 2003 sägs att propositionen skall komma i maj för riksdagsbehandling under hösten 2003. Även detta fall visar på regeringens nonchalans inför efterkommandet av riksdagens beslut och negligering av att skyndsamt och noggrant redovisa skälen till förseningen. Ytterligare ett av alla de ärenden där regeringen har bedrivit förhållningspolitik gäller inrättandet av ett effektivt sanktionssystem mot de nätbolag som inte uppfyller regelverkets krav vid byte av elleverantör. Våren 2001 beslutade riksdagen, på förslag av ett enhälligt näringsutskott, att anmoda regeringen att skyndsamt utreda förutsättningarna och formerna för ett införande av det nämnda sanktionssystemet. Våren 2003, dvs. två år senare, beslutar regeringen att utreda frågan ytterligare och ett förslag från en dylik utredning kan förväntas presenteras först i september 2004. Med hänvisning till ovannämnda exempel på regeringens oförmåga att i rimlig tid efterkomma de av riksdagen uttalade tillkännagivandena, anser Folkpartiet liberalerna att regeringen skall åläggas att fortsättningsvis skärpa sina rutiner för genomförandet av riksdagens tillkännagivanden inom de därtill angivna tidsramarna. Folkpartiet liberalerna anser att i de fall särskilda skäl föreligger som innebär att regeringen inte kan följa riksdagens beslut, skall regeringen skyndsamt upplysa riksdagen om detta och noggrant redovisa skälen härför.

Bakgrund

Gällande regler

Riksdagens skrivelser med tillkännagivanden till regeringen

Konstitutionsutskottet behandlade i betänkande 2001/02:KU13 Författningsfrågor, m.m. en motion om tydligare tidsreglering av regeringens verkställande av riksdagsbeslut. I det sammanhanget anfördes följande gällande riksdagens skrivelser med s.k. tillkännagivanden till regeringen.

Enligt 5 kap. 13 § riksdagsordningen skall riksdagens beslut med anledning av proposition samt annat beslut, varom regeringen skall underrättas, meddelas regeringen genom skrivelse.

En form av riksdagsbeslut som föranleder en skrivelse från riksdagen till regeringen är s.k. tillkännagivanden, dvs. att riksdagen ger regeringen till känna att t.ex. en viss åtgärd bör vidtas eller att regeringen bör beakta ett visst förhållande.

Det finns ingen reglering kring s.k. tillkännagivanden. Däremot brukar denna form av riksdagsbeslut följas upp i samband med att regeringen lämnar sin redogörelse till riksdagen för vilka åtgärder regeringen har vidtagit med anledning av riksdagens olika beslut. Denna ordning har tillämpats sedan år 1961. Redogörelsen är knuten till de skrivelser i vilka riksdagen meddelar regeringen sina beslut. I samband med sin behandling av skrivelsen brukar konstitutionsutskottet regelmässigt anmoda övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse. Vid sin senaste behandling framhöll utskottet, liksom tidigare, att regeringens skrivelse med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen fyller en viktig funktion i riksdagens uppföljnings- och utvärderingsarbete (bet. 2001/02:KU6). Vad gäller äldre riksdagsskrivelser ville utskottet åter understryka att utgångspunkten måste vara att det önskemål som ett tillkännagivande från riksdagen avser bör tillgodoses. Om det visar sig föreligga omständigheter som hindrar ett genomförande eller om regeringen gör en annan bedömning än riksdagen måste regeringen kunna underlåta att vidta de åtgärder tillkännagivandet avser. En förutsättning bör dock enligt konstitutionsutskottet vara att regeringens bedömningar i detta avseende redovisas för riksdagen.

I sitt ställningstagande till motionens krav i denna del anförde utskottet följande (bet. 2001/02:KU13 s. 50).

I samband med regeringens skrivelse till riksdagen med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser har riksdagen vidare möjlighet att följa upp även de riksdagsbeslut som inte avser lagstiftning. Enligt utskottets mening är den nu gällande ordningen tillräcklig för att regeringen kan förutse verkställa riksdagens beslut på det sätt som följer av beslutens innebörd. Utskottet anser att någon tydligare tidsreglering av regeringens verkställande av riksdagens beslut i enlighet med vad som anförts i motion K288 därför inte behövs. Motionen avstyrks därmed.

I föregående betänkande med anledning av regeringens redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser (bet. 2001/02:KU35), primärt avseende år 2001, anförde utskottet följande angående regeringens hantering av tillkännagivanden.

Trafikutskottet har påtalat att regeringen redovisat riksdagsskrivelse 2000/01:249 som slutbehandlad trots att vidtagna åtgärder uppenbarligen inte står i överensstämmelse med riksdagens tillkännagivande. Arbetsmarknadsutskottet ifrågasätter om riksdagsskrivelse 2000/01:211 kan anses slutbehandlad och förutsätter att regeringen återkommer till riksdagen i enlighet med tillkännagivandet. Konstitutionsutskottet finner inte anledning att göra någon annan bedömning än den trafikutskottet respektive arbetsmarknadsutskottet gjort. Utskottet förutsätter att regeringen hör-sammar riksdagens tillkännagivanden. Om regeringen anser sig kunna underlåta att vidta de åtgärder ett tillkännagivande avser, måste regeringens bedömning vad gäller riksdagsbeslut redovisas för riksdagen i samband med att regeringen lämnar sin redogörelse för vilka åtgärder regeringen vidtagit med anledning av riksdagens beslut.

Tidigare riksdagsbehandling

Utformningen av regeringens redogörelse

Vid förra årets behandling av regeringens redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser uttryckte trafikutskottet och bostadsutskottet i sina yttranden till konstitutionsutskottet (yttr. 2001/02:TU3y respektive 2001/02:BoU6y) kritiska synpunkter på bl.a. utformningen av redogörelsen. Med anledning av dessa synpunkter uttalade konstitutionsutskottet att utskottet efter samråd med Regeringskansliet skulle återkomma till hur dessa synpunkter kunde tillgodoses samt att utskottet hade för avsikt att i det sammanhanget inhämta synpunkter från övriga utskott (bet. 2001/02:KU35 s. 14).

Tjänstemän från konstitutionsutskottets kansli respektive från Statsrådsberedningen sammanträffade i oktober 2002 för att diskutera frågan. I december 2002 ombads samtliga utskottskanslier att utifrån bl.a. de minnesanteckningar som fördes vid mötet mellan konstitutionsutskottets kansli och Statsrådsberedningen kommentera frågan. Utskottskanslierna ombads senast i februari 2003 inkomma till konstitutionsutskottet med eventuella synpunkter. Trafikutskottets och lagutskottets kanslier inkom med synpunkter.

Utskottets ställningstagande

Konstitutionsutskottet vill återigen framhålla att regeringens redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen fyller en viktig funktion i riksdagens uppföljnings- och utvärderingsarbete.

Inledningsvis kan nämnas att konstitutionsutskottet, vad gäller utformningen av regeringens redogörelse, har samrått med Regeringskansliet med anledning av de kritiska synpunkter trafikutskottet och bostadsutskottet föregående år framfört vad gäller utformningen. Vid samrådet anförde Regeringskansliet praktiska invändningar mot vissa av de förslag om förändring av utformningen av regeringens skrivelse som framförts från nämnda utskott. Konstitutionsutskottet avser fortsätta diskussionen med Regeringskansliet angående hur utformningen av regeringens redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser kan göras så ändamålsenlig som möjlig. En möjlig utveckling vore att på sikt komplettera den skriftliga redovisningen med ett databaserat register med löpande aktualisering enligt den modell som tillämpas för t.ex. författningar och offentliga utredningar.

När det gäller innehållet i regeringens redogörelse förutsätter utskottet, liksom tidigare, att regeringen hör samman riksdagens tillkännagivanden och att regeringen för riksdagen redovisar sina bedömningar om de begärda åtgärderna inte vidtas. Om regeringen inte avser att vidta en begärd åtgärd i enlighet med riksdagsbeslutet måste detta enligt utskottets mening redovisas för riksdagen inom tidsramen, om en sådan uppställts av riksdagen. Även skälen för att riksdagsbeslutet inte följs bör tas upp i sammanhanget. Om en redovisning inte kan ges i skrivelse eller proposition till riksdagen bör den enligt utskottets mening lämnas till riksdagen i annan form som gör den tillgänglig

för riksdagens samtliga ledamöter. Därmed kan motionerna 2002/03:K6 (m) och 2002/03:K7 (fp) anses vara delvis tillgodosedda.

Frågan om regeringens hantering av riksdagens skrivelse 2001/02:245 om de s.k. 3:12-reglerna och reglerna om andelsbyten, vilken berörs i skatteutskottets yttrande (yttr. 2002/03:SkU3y), har även varit föremål för konstitutionsutskottets bedömning i samband med ett ärende i utskottets årliga granskning av statsrådets tjänsteutövning och regeringsärendenas handläggning. Utskottet finner därför inte någon anledning att i detta sammanhang tillägga något utöver vad som anförts i frågan i granskningsbetänkandet (bet. 2002/03:KU30).

Vad i övrigt gäller de ärenden som utskotten kommenterat i sina yttranden finner konstitutionsutskottet inte anledning att göra någon annan bedömning än den respektive utskott gjort.

Regeringens skrivelse 2001/02:75 jämte motionerna 2002/03:K6 (m) och 2002/03:K7 (fp) föranleder inte något annat uttalande från konstitutionsutskottets sida än vad som ovan anförts. Därmed kan motionerna avslås och skrivelsen läggas till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Regeringens handläggning av tillkännagivande om lokala folkomröstningar (punkt 1, motiveringen)

av Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Ingvar Svensson (kd), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Nils Fredrik Aurelius (m), Gustav Fridolin (mp) och Bertil Kjellberg (m).

Ställningstagande

När det gäller de skrivelser som faller inom konstitutionsutskottets beredningsområde menar vi att det får anses beklagligt att regeringen ännu inte efterkommit riksdagens skrivelse 2001/02:190 mom. 42 om lokala folkomröstningar. Det är, enligt vår mening, angeläget att snarast belysa denna viktiga författningsfråga och att regeringen presenterar förslag i enlighet med riksdagens beslut.

2. Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen (punkt 2, motiveringen)

av Gunnar Hökmark (m), Helena Bargholtz (fp), Ingvar Svensson (kd), Tobias Krantz (fp), Kerstin Lundgren (c), Nils Fredrik Aurelius (m) och Bertil Kjellberg (m).

Ställningstagande

När det gäller de skrivelser som faller inom konstitutionsutskottets beredningsområde menar vi att det får anses beklagligt att regeringen ännu inte efterkommit riksdagens skrivelse 2000/01:149 mom. 18 om tillsättandet av en utredning om det s.k. uppenbarhetsrekvisitet vid lagprövning. Det är, enligt vår mening, angeläget att snarast belysa denna viktiga författningsfråga.

Vad gäller de ärenden som utskotten kommenterat i sina yttranden vill vi anföra följande. Som påpekas i motion 2002/03:K7 (fp) och i en avvikande mening (m, fp, kd, c) i socialförsäkringsutskottets yttrande till konstitutionsutskottet (ytr. 2002/03:SfU2y) skjuts förslaget om finansiell samordning (rskr. 2001/02:84 mom. 12) nu fram ytterligare, enligt uppgift till våren 2003. Som socialförsäkringsutskottet påpekade i motsvarande yttrande förra året (ytr. 2001/02:SfU6y) har regeringen två gånger i rad undgått att agera i enlighet med riksdagens tillkännagivande. Vi instämmer, liksom konstitutionsutskottet gjorde förra året, i att regeringens handläggning av ärendet förtjänar

ett påpekande. Även när det gäller riksdagens skrivelse 1990/91:372 mom. 6 om arbetstagarbegreppet vill vi instämma i den avvikande meningen i socialförsäkringsutskottets yttrande där det sägs att en tidsutdräkt på tolv år för att återkomma till riksdagen i ett ärende är oacceptabel och att det är viktigt att regeringen återkommer på ett betydligt tidigare stadium till riksdagen med redogörelse för beredningen eller, om den anser ärendet slutbehandlat, en redovisning av sin syn på ärendet. Som påpekas i motionerna 2002/03:K6 (m) och 2002/03:K7 (fp) skall inte riksdagen år efter år behöva påpeka regeringens dröjsmål i olika ärenden.

Vi vill också instämma i den avvikande mening (m, fp, kd, c) som avgivits i arbetsmarknadsutskottets yttrande (yttr. 2002/03:AU2y) angående riksdagens skrivelse 2001/02:322 om individuell kompetensutveckling. Den redovisning som regeringen lämnat i ärendet är ytterst bristfällig. Att, som regeringen i detta fall, endast hänvisa till att ett ärende bereds innebär, enligt vår mening, att regeringens redogörelse får svårare att uppfylla sin viktiga funktion i riksdagens uppföljnings- och utvärderingsarbete. Exemplet illustrerar påpekandet i motion 2002/03:K7 (fp) om vikten av att regeringen är noggrann och utförlig när den redovisar vidtagna åtgärder eller motiverar varför åtgärder inte vidtagits.

Vad i övrigt gäller de ärenden som utskotten kommenterat i sina yttranden finner vi inte anledning att göra någon annan bedömning än den respektive utskott gjort.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

2002/03:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen

Följdmotioner

2002/03:K6 av Gunnar Hökmark m.fl. (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regeringens uppfyllande av riksdagens mål.

2002/03:K7 av Helena Bargholtz m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inför skärpta rutiner gällande verkställandet av riksdagens beslut.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen, i de fall särskilda skäl föreligger för att regeringen inte kan följa ett av riksdagen fattat beslut, skyndsamt skall meddela riksdagen om detta och för riksdagen noggrant redovisa skälen härför.

BILAGA 2

Finansutskottets yttrande 2002/03:FiU1y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 20 mars 2003 att bereda samtliga utskott tillfälle att – i de delar som har samband med respektive utskotts beredningsområde – yttra sig över regeringens skrivelse 2002/03:75 med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Regeringens skrivelse, Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen, (skr. 2002/03:75) överlämnades till riksdagen den 6 mars 2003. Skrivelsen redogör huvudsakligen för sådana åtgärder som regeringen vidtagit under kalenderåret 2002 med anledning av riksdagens skrivelser. För att underlätta riksdagsutskottens möjligheter att få en så aktuell bild som möjligt vid sitt uppföljningsarbete, har redovisningen även fått omfatta vissa regeringsbeslut från 2003, dvs. efter den egentliga redovisningsperiodens utgång. Detta förfarande har använts om riksdagsskrivelserna därigenom har kunnat rapporteras som slutbehandlade.

Redogörelsen är som tidigare år uppställd departementsvis. Inom varje departements område har materialet grupperats i fyra huvudgrupper, alltefter åldern på de behandlade riksdagsskrivelserna. Vid uppföljningen av riksdagens beslut tilldrar sig regeringens åtgärder med anledning av riksdagens tillkännagivanden till regeringen ett särskilt intresse. De moment i utskottens betänkanden som innehåller tillkännagivanden har därför utmärkts med en asterisk (*).

Sammantaget 53 skrivelser redovisas i årets redogörelse inom finansutskottets ansvarsområde. Av de 53 skrivelserna rapporteras 33 som slutbehandlade och 20 som inte slutbehandlade.

Det kan också noteras att finansutskottet i sina betänkanden enligt den gällande budgetordningen numera behandlar samtliga ärenden på tilläggsbudget. Vissa skrivelser omfattar bl.a. av detta skäl ett stort antal moment. En närmare uppföljning av regeringens åtgärder har gjorts för de moment i tilläggsbudgetbetänkandena som faller inom utskottets eget ansvarsområde. (10 av de sammanlagt 53 riksdagsskrivelserna som redovisats i regeringens återrapportering avser frågor som tillhör andra utskotts ansvarsområden men som behandlats av finansutskottet i samband med tilläggsbudgetar.)

Av riksdagsskrivelserna är 13 äldre än två år och 7 äldre än tre år. Av dessa senare 7 redovisas 5 som inte slutbehandlade. Det äldsta inte slutbehandlade ärendet avser riksmötet 1995/96.

Motionerna

Två motioner har väckts med anledning av regeringens skrivelse, motionerna K6 av Gunnar Hökmark m.fl. (m) och K7 av Helena Bargholtz m.fl. (fp). I motionerna riktas skarp kritik mot att regeringen inte tillräckligt snabbt verkställer riksdagens beslut. Regeringen bedriver förhållningspolitik, anser motionärerna i motion K7 (fp), och föreslår att regeringen bör åläggas att skärpa sina rutiner för att snabba på genomförandet av riksdagens beslut. Om det finns särskilda skäl att regeringen inte kan följa riksdagens beslut ska regeringen skyndsamt upplysa riksdagen om detta och redovisa varför. I motion K6 (m) framhålls att regeringens underlåtenhet att efterkomma riksdagens beslut kan leda till att riksdagen tvingas agera på egen hand, vilket med tanke på utskottskansliernas begränsade resurser i längden riskerar att leda till sämre kvalitet på lagstiftningen. Regeringens agerande riskerar också att skada allmänhetens förtroende för de politiska institutionerna, anser motionärerna.

Utskottets synpunkter

Utskottet anser att regeringen till största delen fullföljt riksdagens beslut inom utskottets ansvarsområde i rimlig tid. Det finns dock exempel på riksdagskrivelser som inte har slutbehandlats trots att avsevärd tid gått sedan de överlämnats till regeringen.

Utskottet delar motionärernas principiella synpunkt att det är mycket angeläget att regeringen utan onödiga dröjsmål och utan påminnelser verkställer riksdagens beslut, och om det av någon anledning inte är möjligt, tydligt redovisar varför. De specifika punkter motionärerna tar upp ligger emellertid inte inom finansutskottets område varför utskottet inte ser sig föranlett att göra något ytterligare uttalande i frågan.

Beträffande den äldsta icke slutbehandlade skrivelserna inom utskottets område, från 1995/96 om ett vinstdelningssystem mellan staten och föreningslivet för inkomster från automatspel, rapporterar regeringen att man avser att återkomma till riksdagen i samband med budgetpropositionen för 2004. Utskottet utgår från att så sker.

Offentlig upphandling (punkt Fi54)

Regeringen rapporterar att skrivelse nr 324, baserad på betänkande 2001/02:FiU12 om offentlig upphandling är slutbehandlad. Tre av punkterna i betänkandet, punkterna 1, 4 och 5, innehöll tillkännagivanden till regeringen. I regeringens återrapportering framgår emellertid endast att det fanns ett tillkännagivande, det under punkt 1. Momenten 4 och 5 anges som slutbe-

handlade i och med att lagarna som riksdagen antagit utfärdades den 13 juni 2002.

Under moment 4 fanns ett tillkännagivande om EG:s regler och andra internationella regler och möjligheten att ta större hänsyn till miljön vid upphandling, och under moment 5 fanns ett tillkännagivande om sociala och arbetsmarknadspolitiska hänsyn vid upphandling. Riksdags skrivelsen uppges vara slutbehandlad trots att regeringen inte vidtagit några åtgärder med anledning av dessa tillkännagivanden. De har heller inte, som brukligt, markerats med asterisk i regeringens rapportering. Utskottet anser inte att den aktuella skrivelsen kan betraktas som slutbehandlad.

Stockholm den 29 april 2003

På finansutskottets vägnar

Sven-Erik Österberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sven-Erik Österberg (s), Fredrik Reinfeldt (m), Carin Lundberg (s), Karin Pilsäter (fp), Sonia Karlsson (s), Kjell Nordström (s), Mats Odell (kd), Lars Bäckström (v), Gunnar Axén (m), Tommy Waidelich (s), Christer Nylander (fp), Hans Hoff (s), Tomas Högström (m), Agneta Gille (s), Bo Bernhardsson (s), Jörgen Johansson (c) och Mikael Johansson (mp).

BILAGA 3

Skatteutskottets yttrande 2002/03:SkU3y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har berett skatteutskottet och övriga utskott tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2002/03:75 med redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen. Med anledning härav har skatteutskottet särskilt granskat de ärenden som avser riksdagsskrivelser som skatteutskottet medverkat till och som inte slutbehandlats den 31 december 2002 samt ytterligare ett ärende som avslutats under tiden den 1 januari 2002 – 31 december 2002. Utskottet får anföra följande.

Regeringens skrivelse

Yrkesfiskares konkurrenssituation i förhållande till andra länder

Ärendet redovisas under punkt 3 under Finansdepartementet (s. 75–76). Med anledning av en rad motioner om yrkesfiskarnas ekonomiska villkor i förhållande till fiskare i konkurrentländer och att såväl Norge som Danmark hade särskilda skatteavdrag för yrkesfiskare gjorde riksdagen – på förslag av skatteutskottet – ett tillkännagivande om att regeringen borde återkomma till riksdagen med förslag som tillgodosåg motionärernas krav på konkurrensneutralitet. I redogörelsen anför regeringen att ett förslag till yrkesfiskaravdrag, som tagits fram inom Regeringskansliet, har anmälts till Europeiska kommissionen och att kompletterande uppgifter har lämnats i juni och december 2002 på kommissionens begäran (rskr. 1996/97:133; bet. 1996/97:SkU13 mom. 11, mot. 1996/97:Fi210 yrkande 11 (c) m.fl., beslut i kammaren den 20 december 1996).

Ökade levnadskostnader vid dubbel bosättning

Ärendet redovisas under punkt 10 under Finansdepartementet (s. 77–78) och avser ett tillkännagivande om att regeringen bör genomföra en kompletterande utredning för att belysa effekterna för rörligheten på arbetsmarknaden och för boende och arbetande i glesbygd vid ett slopande av gränsen för avdrag för ökade levnadskostnader vid dubbel bosättning. Enligt regeringens redogörelse bereds ärendet för närvarande – liksom förra året – tillsammans med förslagen i utredningsbetänkandet *Förmåner och ökade levnadskostnader* (SOU 1999:94, det står felaktigt 97 i redogörelsen) med inriktning på att ett ställningstagande i frågan skall kunna redovisas under innevarande år

(rskr. 1999/2000:143; bet. 1999/2000:SkU13 mom. 8, mot. 1999/2000:Sk748 (v), beslut i kammaren den 15 mars 2000).

Reglerna i skattebetalningslagen om betalningsansvar för företrädare för juridiska personer

Ärendet redovisas under punkt 12 under Finansdepartementet (s. 78) och avser ett tillkännagivande om att regeringen bör utföra en analys och eventuellt lägga fram förslag om en omformulering av de nya bestämmelserna i skattebetalningslagen (1997:483) om betalningsansvar för företrädare för juridiska personer, om dessa nya bestämmelser inneburit en skärpning i förhållande till vad som gällde tidigare. Enligt regeringens redogörelse behandlas frågan av en utredning som den 31 januari 2002 överlämnat sitt slutbetänkande *Företrädaransvar* (SOU 2002:8). Betänkandet har remissbehandlats och ärendet är under beredning. Regeringen avser enligt redogörelsen att överlämna en proposition till riksdagen senast den 28 maj 2003 (rskr. 1999/2000:248; bet. 1999/2000:SkU24, beslut i kammaren den 7 juni 2000).

Den 16 april 2003 överlämnade regeringen en remiss, *Företrädaransvar*, till Lagrådet. I lagrådsremissen behandlas den nu aktuella frågan.

Skadlig skattekonkurrens i Europeiska unionen

Ärendet redovisas under punkt 14 under Finansdepartementet (s. 79) och avser ett tillkännagivande om att regeringen bör arbeta för att tillämpningsområdet för EU:s uppförandekod för företagsbeskattning skall utvidgas till att omfatta även skadlig skattekonkurrens som avser löntagare och att frågan skall behandlas i samband med en översyn av uppförandekoden. Enligt redogörelsen har den planerade översynen av EU:s uppförandekod för företagsbeskattning ännu inte kommit till stånd eftersom det pågående arbetet med skattepaketet – i vilket koden ingår – inte har avslutats. Skrivelsen har därför inte kunnat slutbehandlas (rskr. 2000/01:70; bet. 2000/01:SkU6 mom. 3, prop. 2000/01:12, mot. 2000/01:Sk8 yrkande 3 (mp), beslut i kammaren den 5 december 2000).

Enligt vad utskottet erfarit skulle frågan kunna tas upp i samband med en översyn under hösten 2003, under förutsättning att en överenskommelse nås om skattepaketet senare i vår eller sommar.

Bilförmån

Ärendet redovisas under punkt 18 under Finansdepartementet (s. 80) och avser ett tillkännagivande om en översyn av förmånsbeskattningen av installations- och distributionsbilar som används privat i ringa omfattning. Enligt redogörelsen har Riksskatteverket den 27 mars 2002 till Finansdepartementet överlämnat en redovisning av ett uppdrag att se över reglerna om bilförmån och deras tillämpning. Frågan bereds med inriktning på att regeringen skall kunna redovisa ett ställningstagande i frågan under innevarande år (rskr.

2000/01:166; bet. 2000/01:SkU14 mom. 12, mot. 2000/01:Sk729 yrkande 1 (c, m, kd, fp) m.fl., beslut i kammaren den 21 mars 2001).

Den 16 april 2003 överlämnade regeringen en lagrådsremiss, *Beskattning av vissa förmåner*, till Lagrådet. I lagrådsremissen behandlas bl.a. riksdagens tillkännagivande om förmånsbeskattning av bilar avsedda för installation och distribution.

Skogskonto och lantmäterikostnader

Ärendet redovisas under punkt 32 under Finansdepartementet (s. 84) och avser ett tillkännagivande om att regeringen bör se över frågan om att införa en möjlighet för skogsägare att sätta in ersättning enligt naturvårdsavtal på skogskonto. En översyn bör också ske av den skattemässiga behandlingen av lantmäterikostnader. Regeringen har nyligen lagt fram proposition 2002/03:79 *Direktavdrag för lantmäteriförrättningsutgifter vid omarrondering*, vari bägge frågorna behandlas (rskr. 2001/02:177; bet. 2001/02:SkU15 mom. 18 och 22, mot. 2001/02:Sk330 (v) respektive 2001/02:Sk217 (c) och 2001/02:Sk462 (v), beslut i kammaren den 13 mars 2002).

Skyddade identiteter i folkbokföringen

Ärendet redovisas under punkt 58 under Justitiedepartementet (s. 64) och avser ett tillkännagivande om att frågan om hur man i folkbokföringen praktiskt bör hantera skyddade personuppgifter i folkbokföringen som medgivits för hotade, förföljda och trakasserade personer för att förhindra att uppgifterna läcker ut skyndsamt bör belysas. Frågan behandlas i Personsäkerhetsutredningens delbetänkande *Nationell handlingsplan mot våld i nära relationer* (SOU 2002:71). Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande (rskr. 2001/02:200; bet. 2001/02:SkU19 mom. 20, mot. 2001/02:Ju396 yrkande 2 (m) och 2000/01:K269 (v), beslut i kammaren den 10 april 2002).

Reklamskatten

Ärendet redovisas under punkt 38 under Finansdepartementet (s. 85) och avser ett tillkännagivande om att frågan om en avveckling av reklamskatten bör prioriteras i kommande budgetberedning, dock med beaktande av de budgetpolitiska målen. Enligt redogörelsen har frågan prioriterats i budgetberedningen men utan att förutsättningar för finansiering av ett avskaffande av reklamskatten för närvarande bedömts föreligga (rskr. 2001/02:201; bet. 2001/02:SkU20, 18 motioner av (s), (m), (v), (kd), (c), (fp) och (mp), beslut i kammaren den 10 april 2002).

Reglerna kring den skattemässiga behandlingen av utgifter i samband med sponsring

Ärendet redovisas under punkt 39 under Finansdepartementet (s. 85–86) och avser ett tillkännagivande om att regeringen bör pröva om inkomstskatte-

lagens regler har en alltigenom ändamålsenlig utformning när det gäller avdrag för utgifter i samband med sponsring och om reglerna behöver göras tydligare för att det skall vara lättare att i förväg bedöma den skattemässiga behandlingen av en sponsring. Enligt redogörelsen är en promemoria som behandlar frågan under utarbetande. Inriktningen är att regeringen skall kunna redovisa ett ställningstagande i frågan under innevarande år (rskr. 2001/02:202; bet. 2001/02:SkU21, 7 motioner av (m), (kd), (fp) och (mp), beslut i kammaren den 10 april 2002).

De s.k. 3:12-reglerna och reglerna om andelsbyten

Ärendet redovisas under punkt 42 under Finansdepartementet (s. 86) och avser ett tillkännagivande angående de ägare till fåmansföretag som hade drabbats av skatteproblem i samband med att deras företag hade blivit uppköpta av marknadsnoterade företag inom främst IT-sektorn och företagsköpet betalats med andelar i det köpande företaget i kombination med ett avtal som hindrade säljaren från att avyttra de mottagna andelarna. Tillkännagivandet gick ut på att regeringen senast under augusti 2002 skulle återkomma till riksdagen med ett förslag till en retroaktivt verkande lagändring som eliminerade de effekter som uppstod i förlustsituationer till följd av att ett tjänstebelopp skulle tas upp till beskattning av den som genom ett sådant uppskovsgrundande andelsbyte hade avyttrat kvalificerade andelar i fåmansföretag (rskr. 2001/02:245; bet. 2001/02:SkU29, beslut i kammaren den 16 maj 2002).

Den 7 november 2002 beslutade regeringen proposition *Utvidgning av reglerna om framskjuten beskattning vid vissa andelsbyten* (prop. 2002/03:15) med vissa lagförslag med begärd inriktning. Därmed ansågs skrivelsen slutbehandlad. Propositionen bifölls i allt väsentligt av riksdagen och lagförslagen antogs.

Motionerna

Med anledning av regeringens skrivelse har två motioner väckts. I motion K6 av Gunnar Hökmark m.fl. (m) krävs ett tillkännagivande om att regeringen på ett bättre sätt bör uppfylla riksdagens mål, i synnerhet när det rör sig om enkel lagstiftning eller saken bara gäller tillsättande av en utredning. I motion K7 av Helena Bargholz m.fl. (fp) begärs ett uttalande om att införa ”skärpta rutiner gällande verkställandet av riksdagens beslut” eftersom regeringen har dröjt med att åtgärda många äldre riksdagsskrivelser (yrkande 1). I motionen begärs också ett tillkännagivande om att regeringen skyndsamt skall meddela riksdagen om den på grund av särskilda skäl inte kan följa ett riksdagsbeslut och noggrant redovisa skälen härför. Motionärerna anför den nyss redovisade andelsbytesfrågan som ett exempel på hur det enligt deras mening *inte* bör gå till (yrkande 2).

Utskottets ställningstagande

Vad först gäller frågan om *ökade levnadskostnader vid dubbel bosättning* har utskottet i sina yttranden till konstitutionsutskottet rörande regeringens motsvarande redogörelser såväl 2001 som 2002 påpekat att beredningen av detta ärende dragit ut väl långt på tiden och förutsatt att regeringen skyndar på beredningen och redovisar resultat. Utskottet har nu erfart att beredningen är inriktad på att överlämna en redovisning till riksdagen i anslutning till budgetpropositionen för 2004. Utskottet låter sig härmed nöja men förutsätter att det inte blir något ytterligare dröjsmål.

Vad härefter gäller frågan om *de s.k. 3.12-reglerna och reglerna om andelsbyten* konstaterar utskottet att den berörda propositionen (prop. 2002:15) inkom till riksdagen först drygt två månader efter den tidpunkt riksdagen bestämt i sitt beslut den 16 maj 2002, vilket byggde på ett enhälligt betänkande av skatteutskottet, vars formuleringar efter omsorgsfull prövning godkänts av alla sju partierna inom utskottet. Tillkännagivandet i betänkande 2001/02:SkU29 var tydligt och innebar att regeringen senast under augusti 2002 skulle återkomma till riksdagen med ett förslag till en retroaktivt verkande lagändring som eliminerade de effekter som uppstod i förlustsituationer till följd av att ett tjänstebelopp skulle tas upp till beskattning av den som genom ett uppskovsgrundande andelsbyte hade avyttrat s.k. kvalificerade andelar i fåmansföretag. Utskottets initiativ klargjorde att de som gjort andelsbyten med kvalificerade andelar för vilka uppskov hade beviljats eller hade kunnat beviljas fr.o.m. att nya omstruktureringsregler infördes den 1 januari 1999 inte skulle tjänstebeskattas till den del en vid andelsbyte mottagen andel avyttras med förlust, dvs. till ett värde understigande omkostnadsbeloppet. Den innebörd regeringen läser ut av tillkännagivandet i den ovan berörda proposition 2002/03:15, som avlämnades i november 2002, är helt korrekt.

Av betänkandet framgår vidare att utskottets förslag anknöt direkt till ett analysarbete som pågick i Finansdepartementet och som redan hade lett fram till en promemoria den 12 april 2002 om de s.k. 3:12-reglerna och reglerna om andelsbyten. I promemorian hade redovisats fyra olika tänkbara modeller som skulle kunna läggas till grund för en ändring av regelsystemet för att komma till rätta med det förhållandet att en fåmansföretagare som avyttrat kvalificerade andelar skulle ta upp i princip hälften av ett uppskovsbelopp från ett tidigare andelsbyte som en tjänsteinkomst utan möjlighet att kunna kvitta en förlust som uppkommit genom en värdenedgång på de mottagna andelarna mot tjänsteinkomsten. I promemorian tillhandahölls inte någon teknisk lösning för en retroaktiv tillämpning och den offentlighetsliga kostnaden vid en retroaktivt verkande ändring angavs bli beroende av hur olika gränsdragningsproblem hanterades. Av promemorian framgick att tjänstedelen i uppskovsbeloppen från åren 1999 och 2000 uppgick till sammanlagt ca 979 miljoner kronor. Utskottet lämnade i sitt betänkande öppet hur frågan skulle lösas rent tekniskt och hur finansieringen av det kommande förslaget skulle ske. Utskottets betänkande innehåller således ingen kostnadsberäkning.

men på grundval av de nyss redovisade beloppsuppgifterna i Finansdepartementets promemoria, som utskottet hade tillgång till, måste det antas att beräkningen höll sig kring några hundra miljoner kronor.

Som framgår av betänkandet hade utskottet tagit vissa underhandskontakter för att kontrollera att en begäran av riksdagen om en proposition senast under augusti 2002 var realistisk. Bland annat hade utskottet under hand erfarit att en lagrådsgranskning skulle kunna påbörjas under senare hälften av augusti. Vidare kunde konstateras att det grundläggande analys- och kartläggningsarbetet redan hade gjorts och fanns redovisat i Finansdepartementets ovan nämnda promemoria, som även innehöll nödvändigt statistiskt underlag. Remissbehandlingen av den promemorian skulle vara avslutad den 15 juni 2002.

När utskottet föreslår ett tillkännagivande om att regeringen skall företa en åtgärd anger utskottet normalt inte någon viss precis tidpunkt eller något visst datum för när åtgärden skall vara genomförd, eftersom svårigheterna i samband med genomförandet ofta inte låter sig överblicka i förväg. Som angivits ovan var förhållandena i detta ärende dock speciella och det hade varit värdefullt om regeringen, när en proposition under augusti månad uteblev, hade lämnat besked åtminstone i budgetpropositionen för 2003 om hur regeringen avsåg att hantera frågan. Utskottet kan ha förståelse för att just detta lagstiftningsprojekt visade sig vara osedvanligt komplicerat, både rättsligt, tekniskt och kostnadsberäkningsmässigt, men frånvaron av besked i budgetpropositionen – medan andra planerade lagstiftningsprojekt på skatteområdet på sedvanligt sätt redovisades – skapade, i kombination med en del andra utspel i medierna av finansministern och statssekreteraren i Finansdepartementet om den aktuella frågan, under någon tid osäkerhet om regeringens avsikter, inte bara i riksdagen utan även ute i landet och i synnerhet bland de berörda skattskyldiga. Detta i sin tur ledde bl.a. till att enskilda riksdagsledamöter i såväl finansutskottet som skatteutskottet aviserade förslag om initiativ på detta område, eftersom osäkerhet förelåg om regeringen skulle lägga en proposition eller ej. En sådan osäkerhet hade enligt utskottets mening kunnat undvikas om regeringen hade lagt fram, om än inte en exakt kostnadsberäkning, så åtminstone en avsiktsförklaring i budgetpropositionen, som enligt de budgetprinciper som gäller skall vara fullständig även i fråga om uppgifter om planerad skattelagstiftning.

Avslutningsvis noterar utskottet att proposition 2002/03:15, som inkom till riksdagen i november 2002, motsvarade riksdagens önskemål om ny lagstiftning på det aktuella området. Lagstiftningsärendet kunde därefter behandlas i riksdagen på normalt sätt under hösten 2002, och de nya lagbestämmelserna sätts i kraft den 1 januari 2003. Dröjsmålet med propositionens avlämnande kom därigenom att inte fördröja ikraftträdandet.

Med det anförda anser sig utskottet ha besvarat motion K7 yrkande 2 såvitt yrkandet berör skatteutskottets område. Regeringens skrivelse i övrigt och övriga motionsyrkanden i ärendet föranleder ingen vidare kommentar av skatteutskottet.

Stockholm den 29 april 2003

På skatteutskottets vägnar

Arne Kjörnsberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Arne Kjörnsberg (s), Anna Grönlund (fp), Lennart Hedquist (m), Ulla Wester (s), Marie Engström (v), Per-Olof Svensson (s), Anne-Marie Pålsson (m), Lennart Axelsson (s), Gunnar Andrén (fp), Inger Nordlander (s), Ulf Sjösten (m), Catharina Bråkenhielm (s), Fredrik Olovsson (s), Lars Gustafsson (kd), Britta Rådström (s) och Marianne Samuelsson (mp).

BILAGA 4

Protokollsutdrag från Justitieutskottet

BILAGA 5

Protokollsutdrag från Lagutskottet

BILAGA 6

Protkollsutdrag från Utrikesutskottet

BILAGA 7

Protokollsutdrag från Försvarsutskottet

BILAGA 8Socialförsäkringsutskottets yttrande
2002/03:SfU2y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 20 mars 2003 anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2002/03:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen jämte eventuella motioner. Två motioner har väckts med anledning av skrivelsen, K6 av Gunnar Hökmark m.fl. (m) och K7 av Helena Bargholtz m.fl. (fp).

Socialförsäkringsutskottet avger följande yttrande.

Regeringens redogörelse avser åtgärder vidtagna den 1 januari–den 31 december 2002, men även vissa regeringsbeslut därefter omfattas. I skrivelsen redovisas behandlingen av 25 riksdagsskrivelser i ärenden som grundar sig på betänkanden från socialförsäkringsutskottet. Flertalet av dessa riksdagsskrivelser är utfärdade föregående och innevarande riksmöte medan fem skrivelser avser tidigare riksmöten. Av samtliga dessa ärenden redovisas tio riksdagsskrivelser som inte slutbehandlade medan övriga anges som slutbehandlade under perioden.

Redogörelsen föranleder följande kommentarer beträffande några av de icke slutbehandlade ärendena.

Rskr. 1990/91:372 (Socialdepartementet), mom. 6 om arbetstagarbegreppet: Ärendet, som är det äldsta ärende som rör socialförsäkringsutskottet, har kommenterats av utskottet i yttrande till konstitutionsutskottet hösten 2000 (yttr. 2000/01:SfU3y). Utskottet noterar att regeringen i årets ekonomiska vårproposition (prop. 2002/03:100 s. 180) redovisar sitt ställningstagande i ärendet. Ärendet kan således nästa gång redovisas som slutbehandlat.

Rskr. 2000/01:210 (Socialdepartementet), mom. 1 om automatisk balansering: Utskottet noterar att regeringen i proposition 2002/03:61 Vissa socialförsäkringsfrågor har lagt fram förslag med anledning av riksdagens beslut och att ärendet således nästa gång kan redovisas som slutbehandlat.

Rskr. 2001/02:70 (Utrikesdepartementet), mom. 12 om instans- och processordning i utlänningsärenden: Utskottet redogjorde för detta ärende i motsvarande yttrande till konstitutionsutskottet under förra riksmötet (yttr. 2001/02:SfU6y). I skrivelsen anges att regeringen den 6 juni 2002 beslutat om en lagrådsremiss om ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden samt att Lagrådet i yttrande den 9 oktober 2002 avstyrkte regeringens förslag. Beredningen av frågan fortsätter inom Regeringskansliet.

Utskottet vill tillägga att regeringen den 6 mars 2003 har beslutat direktiv till en översyn av utlänningslagstiftningen (dir. 2003:28). En parlamentarisk kommitté skall med utgångspunkt i nämnda lagrådsremiss och Lagrådets yttrande lämna förslag i angivna avseenden. Uppdraget skall redovisas senast den 15 december 2003.

Utskottet, som utgår från att kommittén redovisar sitt uppdrag inom den angivna tiden, finner med hänsyn till det ovan anförda att det inte finns anledning för konstitutionsutskottet att göra något påpekande i ärendet.

Rskr. 2001/02:84 (Socialdepartementet), mom. 12 om samverkan och finansiell samordning: Utskottet redogjorde för detta ärende i motsvarande yttrande till konstitutionsutskottet under förra riksmötet (yttr. 2001/02:SfU6y). Härfter har riksdagen på förslag av regeringen fattat vissa beslut som gäller finansiell samordning. I budgetpropositionen hösten 2002 föreslog regeringen att upp till 5 % av de beräknade utgifterna för sjukpenning skall få användas för samverkan inom rehabiliteringsområdet. I en särskild proposition samma höst lämnade regeringen förslag till lagändring som innebär att försäkringskassan skall få utökade möjligheter att bidra med medel för samverkan inom rehabiliteringsområdet och att de medel som kassan bidrar med får utgöra statens samlade andel i denna verksamhet. Lagändringen föreslogs träda i kraft den 1 januari 2003. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag i betänkande 2002/03:SfU1, vilket också blev riksdagens beslut.

I skrivelsen anges att en departementspromemoria, Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet (Ds 2003:2), har utarbetats inom Regeringskansliet och att regeringen avser att lämna en proposition till riksdagen under våren 2003.

Utskottet vill tillägga att departementspromemorian har utarbetats av en arbetsgrupp bestående av tjänstemän från Socialdepartementet, Finansdepartementet, Näringsdepartementet och Justitiedepartementet, som haft uppdraget att med anledning av riksdagens tillkännagivande (bet. 2001/02:SfU1, rskr. 2001/02:84) utarbeta ett förslag om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet. Arbetsgruppen har i februari 2003 avslutat sitt arbete genom nämnda promemoria. Promemorian har remissbehandlats och inom Regeringskansliet utarbetas nu en lagrådsremiss.

Med hänsyn härtill och till de åtgärder som redan vidtagits finns det inte anledning för konstitutionsutskottet att göra något påpekande i ärendet. Socialförsäkringsutskottet noterar i detta sammanhang att regeringens hantering av finansiell samordning är ett av de exempel som tas upp i motion K7 (fp).

Rskr. 2001/02:334 (Socialdepartementet), mom. 5 om samverkan och finansiell samordning: Eftersom kammaren biföll reservation 4 avseende punkt 5 i utskottets förslag innebar riksdagsbeslutet att motionerna avslogs. Även i övrigt innebar riksdagens beslut endast avslag på behandlade motioner. Någon riksdagsskrivelse skulle således inte ha tillställts regeringen, och ärendet kunde av regeringen ha angivits som slutbehandlat.

Stockholm den 17 april 2003

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Tomas Eneroth

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Eneroth (s), Sven Brus (kd), Ronny Olander (s), Sten Tolgfors (m), Bo Könberg (fp), Anita Jönsson (s), Mona Berglund Nilsson (s), Mariann Ytterberg (s), Anita Sidén (m), Lennart Klockare (s), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Anna Lilliehöök (m), Göte Wahlström (s), Mona Jönsson (mp) och Rolf Olsson (v).

Avvikande mening

Sven Brus (kd), Sten Tolgfors (m), Bo Könberg (fp), Anita Sidén (m), Linnéa Darell (fp), Birgitta Carlsson (c) och Anna Lilliehöök (m) anser:

Rskr. 1990/91:372 (Socialdepartementet), mom. 6 om arbetstagarbegreppet

I detta avsnitt borde utskottet ha tillagt följande:

Utskottet vill påpeka att en tidsutdräkt på tolv år för att återkomma till riksdagen är oacceptabel och vill betona vikten av att regeringen återkommer på ett betydligt tidigare stadium till riksdagen, i skrivelse eller proposition, med redogörelse för beredningen eller, i det fall regeringen anser frågan slutbehandlad, med redovisning av sin syn på ärendet.

Rskr. 2001/02:84 (Socialdepartementet), mom. 12 om samverkan och finansiell samordning

I detta avsnitt borde utskottet i stället för tredje och fjärde styckena ha anfört följande:

Promemorian har remissbehandlats och inom Regeringskansliet utarbetas nu en lagrådsremiss.

I yttrande i föl till konstitutionsutskottet fann utskottet det mycket beklagligt att regeringen inte lämnat förslag under våren 2002 utan först avsåg lämna förslag under hösten 2002. Utskottet ansåg att konstitutionsutskottet borde påpeka att regeringen två gånger i rad inte agerat i enlighet med riksdagens tillkännagivanden.

Utskottet konstaterar att förslaget om finansiell samordning nu ytterligare skjutits fram, enligt uppgift till våren 2003. Dessa ytterligare förseningar bör leda till ett påpekande av konstitutionsutskottet. Socialförsäkringsutskottet noterar i detta sammanhang att regeringens hantering av finansiell samordning är ett av de exempel som tas upp i motion K7 (fp).

BILAGA 9

Protokollsutdrag från Socialutskottet

BILAGA 10

Protokollsutdrag från Kulturutskottet

BILAGA 11

Protokollsutdrag från Utbildningsutskottet

BILAGA 12

Trafikutskottets yttrande 2002/03:TU2y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 20 mars 2003 anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2002/03:75 *Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen*. Redogörelsen omfattar huvudsakligen regeringsbeslut under tiden den 1 januari–den 31 december 2002.

Motionsförslag

Två motioner har väckts med anledning av regeringens skrivelse.

I motion 2002/03:K6 av Gunnar Hökmark m.fl. (m) anges att regeringen under den senaste mandatperioden underlåtit att efterkomma riksdagens beslut i ett stort antal ärenden. Enligt motionärerna är det viktigt att regeringen uppfyller de mål som riksdagen sätter upp och som det finns en politisk majoritet för så att inte allmänhetens tilltro till det politiska systemet urholkas.

I motion 2002/03:K7 av Helena Bargholtz m.fl. (fp) begärs, mot bakgrund av några exempel på ärendehandläggning, att rutinerna skärps för att verkställa riksdagens beslut. Motionärerna framhåller att i de fall särskilda skäl finns för att regeringen inte kan följa ett av riksdagen fattat beslut, bör regeringen skyndsamt meddela riksdagen detta och för riksdagen noggrant redovisa skälen härför.

Utskottets överväganden

Uppföljning av tidigare yttrande

Trafikutskottet har som ett led i arbetet med uppföljning och utvärdering under senare år ägnat en ökad uppmärksamhet åt regeringens redogörelser för riksdagens skrivelser till regeringen. Under år 2002 anmärkte ett enigt trafikutskott på att regeringen enligt sin redogörelse hade slutbehandlat ett ärende med tillkännagivande från riksdagens sida om åtgärder för ökad säkerhet för barn i trafiken trots att de åtgärder som riksdagen efterlyst enligt utskottets mening inte syntes vara genomfört (2001/02:TU3y). Utskottet konstaterar nu att enligt årets redovisning har denna riksdagsskrivelse med tillkännagivande omregistrerats och anges vara under beredning (rskr. 2000/01:249).

I sitt yttrande våren 2002 framhöll trafikutskottet vidare att regeringens redogörelse inte var helt lättillgänglig och förde fram olika synpunkter på hur skrivelsen skulle kunna förbättras. Även andra utskott har i sina yttranden till

konstitutionsutskottet redovisat synpunkter på hur förbättringar skulle kunna åstadkommas. Utskottet konstaterar att årets redovisning följer tidigare uppläggning. Enligt vad utskottet erfarit pågår dock ett beredningsarbete om hur regeringens redogörelse kan vidareutvecklas. Enligt utskottets mening är det angeläget att detta arbete slutförs och resulterar i en mer lättillgänglig och användbar produkt.

Årets redovisning omfattar 26 riksdagsskrivelser från trafikutskottet

I regeringens redogörelse redovisas sammanlagt 26 riksdagsskrivelser i frågor som behandlats i trafikutskottets betänkanden. Som framgår av följande sammanställning redovisas tolv av dessa som slutbehandlade.

Riksmöte	Antal skrivelser	Slutbehandlade	Ej slutbehandlade
1994/95	1	–	1
1997/98	5	2	3
1998/99	1	1	–
1999/2000	6	2	4
2000/01	3	1	2
2001/02	8	5	3
2002/03	2	1	1
Summa	26	12	14

Trafikutskottet anser att regeringens redogörelse i huvudsak ger en god bild av de åtgärder som regeringen vidtagit och beredningsläget för de ärenden som inte är slutbehandlade. Utskottet har därför inte funnit anledning till några erinringar mot den formella registreringen av de riksdagsbeslut som fattats med anledning av betänkanden från trafikutskottet.

Behandling av tillkännagivanden

I redogörelsen redovisas att riksdagen med anledning av betänkanden från trafikutskottet gjort 22 tillkännagivanden till regeringen i 18 skrivelser, varav ett tillkännagivande hanteras i två departement. Som framgår av följande sammanställning anges tio riksdagsskrivelser med tillkännagivanden som ej slutbehandlade.

Riksdagsskrivelse	Tillkännagivande	Beslutsläge
1994/95:232	Återinförande av det statliga fritidsbåtsregistret	Ej slutbehandlad
1997/98:11	Minskning av antalet mottagningsorter för förarprov	Slutbehandlad
1997/98:161	Kontroll av lastsäkring	Slutbehandlad
1997/98:192	Medicinska krav för taxiförare	Ej slutbehandlad
1997/98:266	Energi- och koldioxidskatt	Ej slutbehandlad
1998/99:197	Övergripande trafiksäkerhetsåtgärder (Inrättande av en vägtrafikinspektion)	Slutbehandlad
1999/2000:147	Vägverket, Banverket och miljön (avser Miljödepartementets ansvarsområde)	Slutbehandlad
1999/2000:148	Vägverket, Banverket och miljön (avser Näringsdepartementets ansvarsområde)	Slutbehandlad
1999/2000:166	Inrättande av trafikofferjourer Ansvar för lastsäkring	Ej slutbehandlad
1999/2000:189	Tillsynsmyndighetens roll på teleområdet	Ej slutbehandlad
1999/2000:238	Påföljdssystem för utländska fordonsförare	Ej slutbehandlad
2000/01:158	Sjöfartsinspektionens tillsyn	Ej slutbehandlad
2000/01:249	Ökad säkerhet för barn i trafiken Åtgärder mot telefonering under bilkörning	Ej slutbehandlad
2000/01:251	Bilprovningens verksamhet och effektivitet Avgränsningen av den konkurrensutsatta verksamheten Ågarnas styrning av bolaget Flygande inspektioner och ökad trafiksäkerhet	Slutbehandlad
2001/02:125	Översyn av farledsavgifterna	Ej slutbehandlad
2001/02:127	Statliga garantier för att återställa försäkrings-skyddet inom flygbranschen	Slutbehandlad
2001/02:195	Åtgärder mot s.k. "svarttaxi"	Ej slutbehandlad
2001/02:280	Amatörbyggda och ombyggda fordon	Slutbehandlad

Trafikutskottet konstaterar att regeringens redogörelse avspeglar riksdagens tillkännagivanden på ett korrekt sätt. Som framgår av ovanstående sammanställning finns det dock ett antal riksdagsskrivelser med tillkännagivanden som inte är slutbehandlade, trots att flera år förflutit sedan de aktuella riksdagsbesluten togs. Ett tillkännagivande om återinförande av ett statligt fritidsbåtsregister bereds sålunda alljämt trots att riksdagsbeslutet fattades för åtta år sedan. Vidare finns det tre tillkännagivanden som bereds sedan fem år förflutit sedan riksdagsbesluten. Av regeringens redogörelse framgår att för det äldsta ärendet kommer Sjöfartsverket på regeringens uppdrag senare i vår att redovisa en utredning om bl.a. de tekniska, administrativa och ekonomiska förutsättningarna för ett fritidsbåtsregister. Även för övriga tillkännagivanden redovisas pågående eller planerade aktiviteter som motiv för att riksdagsskrivelserna ännu inte är slutbehandlade.

Utskottet konstaterar att flera av riksdagens tillkännagivanden rör komplicerade spörsmål som kräver en omsorgsfull beredning. Med anledning av den tidsutdräkt som gått sedan riksdagen fattat sina beslut vill utskottet ändå understryka betydelsen av att riksdagsskrivelser med tillkännagivanden hanteras

skyndsamt. Att riksdagsskrivelser med tillkännagivanden inte är slutbehandlade efter många år är inte något som bör förekomma annat än i undantagsfall. Utskottet delar därmed den uppfattning som kommit till uttryck i tidigare betänkanden från konstitutionsutskottet i dessa frågor liksom i de nu aktuella motionerna 2002/03:K6 (m) och 2002/03:K7 (fp) om vikten av att regeringen noggrant följer de beslut som riksdagen fattar.

Trafikutskottet har förståelse för att det i olika frågor kan finnas skäl för att ett genomförande av riksdagens beslut, med hänsyn till exempelvis förändrade förutsättningar, inte kan ske i den form som ursprungligen var avsett. Som framhålls i motion 2002/03:K7 (fp) bör dock regeringen i så fall skyndsamt meddela riksdagen detta och noggrant redovisa skälen för dröjsmålet. Enligt utskottets mening bör regeringen i dessa fall ange sin bedömning när skrivelsen bedöms komma att slutbehandlas. Enligt trafikutskottets mening är det därför angeläget att rutinerna för genomförande av riksdagens beslut ses över.

Tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade

Trafikutskottet har särskilt granskat de tillkännagivanden som redovisas som slutbehandlade där någon redovisning inte tidigare har lämnats till riksdagen. Enligt utskottets mening är det lämpligt att regeringen återkommer till riksdagen med en tydlig redovisning med anledning av de av riksdagen fattade tillkännagivandena. Beroende på tillkännagivandets art kan dock ett enklare förfarande i vissa fall vara lämpligt och redovisningen göras i samband med den aktuella årliga redogörelsen för riksdagsskrivelserna. Mot bakgrund av denna övergripande bedömning vill utskottet lyfta fram regeringens redovisning av två riksdagsskrivelser med tillkännagivanden.

Vägtrafikinspektionen

I regeringens redogörelse anges att riksdagsskrivelsen 1998/99:197 om inrättande av en vägtrafikinspektion är slutbehandlad. I skrivelsen anges att regeringen beslutat om en förordning om ändring i förordningen (1997:652) med instruktion för Vägverket att inrätta en vägtrafikinspektion inom ramen för Vägverkets organisation.

Utskottet vill med anledning härav erinra om att det aktuella tillkännagivandet grundas på ett betänkande där ett enigt trafikutskott framhöll följande (bet. 1998/99:TU9, s. 13):

Regeringen bör enligt utskottets mening låta utreda inrättandet av en för vägtrafiken fristående vägtrafikinspektion – med uppgift att nå, och dela med sig av, en ökad kunskap om trafikolyckornas orsaker – samt återkomma till riksdagen med förslag därom.

Utskottet noterar att frågan om inrättandet av vägtrafikinspektionen i enlighet med riksdagens ställningstagande har föregåtts av ett utredningsarbete som redovisats i betänkandena SOU 2002:65 och SOU 2002:23, vilka också blivit föremål för remissförfarande. Någon redovisning av utredningsarbetets och remisshanterings resultat eller förslag om inrättande av en fristående väg-

trafikinspektion har dock inte förelagts riksdagen. Däremot har regeringen i budgetpropositionen för år 2003 angett att man bereder ett förslag om att införa en vägtrafikinspektion i Vägverkets organisation. Vidare redovisas att om inspektionen eventuellt införs kommer regeringen att utse dess chef för att säkerställa dess självständiga roll.

Med hänsyn till att tillkännagivandet avsåg att regeringen borde återkomma till riksdagen med förslag om inrättande av en fristående vägtrafikinspektion kan ifrågasättas om skrivelsen bör anges som slutbehandlad. Samtidigt kan hävdas att riksdagen genom årets budgetproposition har informerats i frågan och därmed getts en möjlighet att reagera mot regeringens avsiktsförklaring.

Enligt utskottets mening är det angeläget att riksdagens tillkännagivanden hanteras omsorgsfullt. Har riksdagen efterlyst utredningsarbete och förslag i en fråga bör också resultatet och regeringens ställningstagande tydligt redovisas för riksdagen. Med hänsyn inte minst till den strategiska betydelse som trafikutskottet har tillmätt inrättandet av en fristående vägtrafikinspektion för trafiksäkerhetsarbetet anser utskottet därför att regeringen borde ha återkommit till riksdagen med en redovisning av det aktuella utredningsarbetet, remissutfallet och sina bedömningar i frågan.

I sammanhanget kan nämnas att utskottet i betänkande 2002/03:TU4 *Trafiksäkerhet* förutsatt att regeringen för riksdagen snarast lägger fram en samlad redovisning av vilka åtgärder som erfordras för att nå trafiksäkerhetsmålen. I samma betänkande framhålls vidare betydelsen av att vägtrafikinspektionens verksamhet följs upp i syfte att bl.a. följa hur dess oberoende roll utvecklas. Utskottet förutsätter att det i den förutskickade redovisningen av trafiksäkerhetsarbetet kommer att ingå en närmare redogörelse för vägtrafikinspektionens verksamhet i enlighet med de ställningstaganden som riksdagen tidigare har meddelat.

AB Svensk Bilprovning m.m.

I riksdagsskrivelse 2000/01:251, med anledning av utskottsbetänkandet *Bilprovningen, fordonskontrollen och trafiksäkerhet* (bet. 2000/01:TU14), behandlades en granskningsrapport från Riksdagens revisorer jämte följdmotioner. Genom detta riksdagsbeslut riktades fyra tillkännagivanden till regeringen om bilprovningens verksamhet och effektivitet, avgränsningen av den konkurrensutsatta verksamheten, ägarnas styrning av bolaget samt om flygande inspektioner och ökad trafiksäkerhet. I regeringens redogörelse redovisas vidtagna åtgärder under de olika momenten och skrivelsen redovisas mot denna bakgrund som slutbehandlad.

Enligt vad utskottet erfarit har ett omfattande förändringsarbete genomförts inom Aktiebolaget Svensk Bilprovning som i huvudsak synes väl avspegla riksdagens beslut och det utvecklingsarbete som Riksdagens revisorer efterlyst. Den redovisning som återges i regeringens redogörelse över vidtagna åtgärder är dock inte helt lättillgänglig.

Exempelvis när det gäller tillkännagivandet om AB Svensk Bilprovningens verksamhet och effektivitet hänvisas till att regeringen behandlat denna fråga i proposition 2001/02:130 *Fordonslag, m.m.* (s. 94–95). Utskottet konstaterar att den åsyftade propositionstexten behandlar den tillsyn som Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) utövar. Det aktuella tillkännagivandet har dock en vidare innebörd genom att det även behandlade effektivitetsmätningar och efterlyste jämförelser mellan olika besiktningstationer.

När det gäller tillkännagivandet om ägarnas styrning av bolaget hänvisas till den redogörelse som lämnades i 2002 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 2001/02:120). I den aktuella skrivelsen redovisas allmänt vad som gäller om regeringens styrning av de statliga bolagen. För AB Svensk Bilprovning anges ingen särskild information om ägarnas styrning.

Som ett annat exempel kan nämnas att när det gäller s.k. flygande inspektioner och ökad trafiksäkerhet gav riksdagen regeringen till känna vad utskottet anfört *dels* om en analys av orsakerna till att verksamheten inte fått avsedd omfattning och till att verksamhetsutfallet uppvisar stora länsvisa variationer, *dels* om åtgärder för en förstärkt samordning av verksamheten, *dels* om möjligheterna till en ytterligare utglesning av den periodiska fordonskontrollen. I regeringens aktuella redovisning anges följande information: ”Med utgångspunkt i Vägverkets förslag har ett samarbete inletts mellan Vägverket och Rikspolisstyrelsen för att förbättra de flygande inspektionerna.” I motsvarande redovisning för år 2002 angavs att Vägverket presenterat en utredning i ärendet med förslag till åtgärder som bereds inom Regeringskansliet. Varken av årets eller fjolårets redovisning framgår dock vilka åtgärder som övervägs och därmed inte heller vad riksdagens tillkännagivande mer konkret har resulterat i.

Enligt utskottets mening är det mot denna bakgrund inte helt enkelt för riksdagen att få en samlad bild av vilka åtgärder som vidtagits med anledning av den aktuella riksdagsskrivelsen med fyra tillkännagivanden om bilprovningens verksamhet. Med tanke på att riksdagsbeslutet grundade sig på en samlad revisionsrapport från riksdagens revisorer bör enligt utskottets mening, inom ramen för den fortsatta utvecklingen av regeringens redogörelse, övervägas hur en mer sammanhållen och användarinriktad information fortsättningsvis kan ges av liknande riksdagsskrivelser med tillkännagivanden.

Stockholm den 29 april 2003

På trafikutskottets vägnar

Claes Roxbergh

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Claes Roxbergh (mp), Carina Moberg (s), Elizabeth Nyström (m), Jarl Lander (s), Erling Bager (fp), Hans Stenberg (s), Krister Örnfjäder (s), Johnny Gylling (kd), Karin Svensson Smith (v), Claes-Göran Brandin (s), Monica Green (s), Sven Bergström (c), Kerstin Engle (s), Jan-Evert Rådström (m), Christer Winbäck (fp) och Ulla Löfgren (m).

BILAGA 13

Protokollsutdrag från Miljö- och
jordbruksutskottet

BILAGA 14

Protokollsutdrag från Näringsutskottet

BILAGA 15Arbetsmarknadsutskottets yttrande
2002/03:AU2y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 20 mars 2003 anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2002/03:75 Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen. Två motioner har väckts med anledning av skrivelsen.

Konstitutionsutskottets anmodan föranleder följande yttrande från arbetsmarknadsutskottet.

Utskottet

I skrivelse 2002/03:75 lämnar regeringen en redovisning för de åtgärder regeringen vidtagit med anledning av de riksdagsbeslut som meddelats i riksdagens skrivelser till regeringen. Redogörelsen omfattar huvudsakligen regeringsbeslut under tiden den 1 januari – den 31 december 2002.

Totalt redovisas 15 skrivelser under Arbetsmarknadsutskottet. Av dessa rapporteras 9 som slutbehandlade och 6 som inte slutbehandlade.

När det gäller de skrivelser som anges som *inte slutbehandlade* kan följande kommentarer lämnas. Den punkt under vilken redovisningen sker i regeringens skrivelse återfinns inom parentes.

1. (N11) Riksdagsskrivelse 1999/2000:83, betänkande 1999/2000:AU1, avser behandling av budgetpropositionen för år 2000, anslag för utgiftsområdena 13 och 14. Skrivelsen är inte slutbehandlad i två delar.

Mom. 9 avser ett tillkännagivande om behovet av en *översyn av bemanningsföretagen*. Av redovisningen framgår att regeringen i september 2001 tillsatte en arbetsgrupp med uppdrag att inventera de problem som kan vara förknippade med en anställning i ett bemanningsföretag. Arbetsgruppen skulle ha redovisat sitt uppdrag senast den 30 november 2002. Med anledning av bl.a. att förhandlingar pågår om ett EU-direktiv om arbetsvillkoren för personal som hyrs ut av bemanningsföretag har arbetsgruppens uppdrag ännu inte avslutats. Ärendet bereds vidare.

Mom. 37 om anslag på utgiftsområde 14 för 2000, delmoment j, avser ett tillkännagivande om *lönebidrag i bestående anställningsförhållanden*. I betänkandet uttalade utskottet att man bör överväga om det finns situationer när det kan vara befogat med lönebidrag även i ett bestående anställningsförhållande men underströk samtidigt att en sådan möjlighet inte får innebära att arbetsgivarens allmänna ansvar för arbetstagarens rehabilitering minskar. Av

skrivelsen framgår att regeringen i mars 2002 bemyndigade chefen för Näringsdepartementet att tillkalla en särskild utredare som bl.a. skall överväga frågan om lönebidrag i bestående anställningsförhållanden (dir. 2002:22). Uppdraget skall redovisas senast den 22 september 2003. Ärendet bereds vidare.

Arbetsmarknadsutskottet har ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som inte slutbehandlad.

2. (N13) Riksdagsskrivelse 1999/2000:149, betänkande 1999/2000:AU5, avser i den del som inte är slutbehandlad ett tillkännagivande om en *utredning av arbetsrätten m.m.* Av skrivelsen framgår att regeringen i juli 2000 beslutade om ett uppdrag åt Arbetslivsinstitutet om översyn av vissa arbetsrättsliga frågor. Den 12 december 2002 redovisades uppdraget, som har publicerats i Ds 2002:56 Hållfast arbetsrätt – ett föränderligt arbetsliv. Översynen har remitterats och remissvaren skall ha inkommit senast den 1 april 2003. Enligt underhandsuppgift från Näringsdepartementet har vissa instanser fått förlängd remisstid till den 15 april. Ärendet bereds vidare.

Arbetsmarknadsutskottet har ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som inte slutbehandlad.

3. (N20) Riksdagsskrivelse 2000/01:145, betänkande 2000/01:AU7, avser två tillkännagivanden.

Mom. 7 avser ett tillkännagivande om *utredning om rätten till politisk information på arbetsplatsen*. I betänkandet underströk utskottet vikten av att människor känner sig delaktiga i och har kunskap om politiska frågor och att arbetsplatsen kan vara en sådan arena där politiska budskap kan förmedlas och debatteras. Utskottet ansåg därför att frågan skulle övervägas av en utredning eller på annat sätt som regeringen fann lämpligt.

Mom. 12 avser ett tillkännagivande om *AKU-statistik* och mom. 13 avser *regeringens skrivelse 1999/2000:146 Anställningsformen överenskommen visstidsanställning*. I betänkandet ansåg utskottet att det skulle vara av stort värde om Statistiska centralbyråns (SCB) arbetskraftsundersökningar (AKU) även omfattar frågor om bruket av anställningsformen överenskommen visstidsanställning. Utskottet ansåg att regeringen borde undersöka möjligheten att i AKU även få med denna uppgift.

Vid förra årets behandling av motsvarande regeringsskrivelse (2001/02:75) förutsatte arbetsmarknadsutskottet i sitt yttrande till konstitutionsutskottet (2001/02:AU3y) att dessa frågor borde kunna behandlas utan ytterligare dröjsmål.

Av den nu aktuella regeringsskrivelsen framgår att ärendet om *utredning om rätten till politisk information på arbetsplatsen* bereds och att regeringen har för avsikt att under våren 2003 inom departementet upprätta en promemoria, för att därefter ta ställning till om ytterligare åtgärder behöver vidtas.

Arbetsmarknadsutskottet vill understryka vikten av att regeringen återkommer utan ytterligare dröjsmål så att skrivelsen därmed kan bli slutbehandlad i denna del.

När det gäller *AKU-statistik* redovisas att regeringen har undersökt möjligheterna att i AKU-statistiken ta in uppgifter om överenskommen visstidsanställning. SCB har emellertid bedömt det som omöjligt att mäta förekomsten av överenskommen visstidsanställning och funnit att AKU inte kan utnyttjas för en meningsfull utvärdering. Den 6 februari 2003 beslutade regeringen att lägga riksdagens skrivelse till handlingarna i dessa delar.

Arbetsmarknadsutskottet kan acceptera regeringens bedömning och anser därmed att skrivelsen bör kunna betraktas som slutbehandlad.

4. (N23) Riksdagsskrivelse 2000/01:179, betänkande 2000/01:AU4, avser ett tillkännagivande om *förstärkt skydd för föräldralediga*. I betänkandet ansåg utskottet att det fanns starka skäl att överväga om det finns behov av att stärka skyddet för arbetstagare som väljer att utnyttja sin rätt till ledighet i samband med föräldraskap och att i första hand förändringar i föräldraledighetslagen och lagen om anställningsskydd borde övervägas.

Av skrivelsen framgår att ärendet bereds. Regeringen beslutade i oktober 2001 att ge Arbetslivsinstitutet i uppdrag att överväga om det finns behov av att stärka skyddet för de arbetstagare som väljer att utnyttja sin rätt till ledighet i samband med föräldraskap. I december 2002 redovisades uppdraget, som publicerats i Ds 2002:56 Hållfast arbetsrätt – ett föränderligt arbetsliv. Översynen har remitterats och remissvaren skall ha inkommit senast den 1 april 2003. Enligt uppgift från Näringsdepartementet har vissa instanser fått förlängd remisstid till den 15 april. (jämför ovan vid 2).

Arbetsmarknadsutskottet har ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som inte slutbehandlad.

5. (N25) Riksdagsskrivelse 2000/01:211, betänkande 2000/01:AU10, avser ett tillkännagivande om *avskaffad åldersgräns för läkarvårdsersättning m.m.* Ärendet, som anknöt till det nya pensionssystemet, avsåg rätten att arbeta till 67 års ålder, vilket genomfördes med ändringar i lagen om anställningsskydd (LAS). För att göra det möjligt för läkare, sjukgymnaster, tandläkare och tandhygienister att fortsätta förvärsarbete beslutade riksdagen enligt utskottets förslag om en höjd åldersgräns från 65 till 67 år för rätt till ersättning enligt lagen om läkarvårdsersättning, lagen om ersättning för sjukgymnastik och lagen om allmän försäkring. Utskottet ansåg att dessa åldersgränser i nästa steg borde avskaffas helt och att regeringen borde återkomma med ett sådant förslag. De nämnda ersättningslagarna hör annars till socialutskottets beredningsområde.

Av regeringens motsvarande skrivelse förra året (2001/02:75) framgick att regeringen den 20 december 2001 bemyndigat chefen för Socialdepartementet att tillkalla en särskild utredare (S 2001:10) med uppdrag att utreda konsekvenserna av ett avskaffande av åldersgränser när det gäller offentlig ersättning till läkare, sjukgymnaster, tandläkare och tandhygienister m.m. (dir. 2001:119) och att skrivelsen var slutbehandlad.

Arbetsmarknadsutskottet ifrågasatte i sitt yttrande (2002/03:AU3y) till konstitutionsutskottet om skrivelsen rätteligen borde ha angetts som slutbehandlad med hänsyn till att tillkännagivandet gick ut på att regeringen borde

återkomma till riksdagen med ett förslag. Arbetsmarknadsutskottet förutsatte att regeringen skulle återkomma till riksdagen i enlighet med tillkännagivandet.

Konstitutionsutskottet fann i sitt av riksdagen godkända betänkande (2001/02:KU35) inte anledning att göra någon annan bedömning än arbetsmarknadsutskottet. Konstitutionsutskottet förutsatte att regeringen hör sammar riksdagens tillkännagivanden.

Av den nu berörda regeringsskrivelsen framgår att utredaren redovisat sitt uppdrag i betänkandet Åldersgränser och ersättningsetablering (SOU 2003:7) som överlämnades till regeringen den 6 februari 2003 och att ärendet kommer att beredas under 2003.

Arbetsmarknadsutskottet kan konstatera att regeringen i mars till riksdagen har överlämnat proposition 2002/03:73 Höjd åldersgräns för tandläkares och tandhygienisters rätt till offentlig ersättning. Där föreslås att åldersgränsen höjs från 67 år till 70 år när det gäller offentlig ersättning till tandläkare och tandhygienister. Det föreslås även att det skall vara möjligt för tandläkare och tandhygienister som har fyllt 70 år att, efter individuell prövning, arbeta vidare inom tandvårdsförsäkringen.

Propositionen kommer att behandlas i socialutskottets betänkande 2002/03:SoU17.

Av propositionen framgår att de delar av utredarens förslag som avser åldersgränser för läkare och sjukgymnaster samt möjligheterna att överlåta en praktik, för närvarande bereds i Socialdepartementet.

Arbetsmarknadsutskottet har från de synpunkter utskottet har att iakttä ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som inte slutbehandlad.

6. (N59) Riksdagsskrivelse 2001/02:322, betänkande 2001/02:AU10, avser ett system för *individuell kompetensutveckling*. Mom. 2 avser utgångspunkter m.m. för ett system för individuell kompetensutveckling och mom. 3 riktlinjer i övrigt för ett system för individuell kompetensutveckling. Av regeringens skrivelse framgår att dessa moment återstår att behandla och att ärendet bereds.

Arbetsmarknadsutskottet, som noterar att skrivelsens redogörelse huvudsakligen omfattar regeringsbeslut under 2002, har under hand erfarit att det inom Regeringskansliet pågår arbete med att precisera det betydande antal öppna frågor som fanns i den riktlinjeproposition som riksdagen tog ställning till förra våren. I 2003 års vårproposition läggs det fram vissa förslag om medlen för individuell kompetensutveckling. Medlen placeras på visst sätt i avvaktan på ett beslut om hur de skall användas för kompetensutveckling i arbetslivet (prop. s. 190).

Arbetsmarknadsutskottet har förståelse för att frågan kräver omfattande beredningsarbete och har mot denna bakgrund ingen erinran mot att skrivelsen kvarstår som inte slutbehandlad.

De skrivelser som anges som slutbehandlade föranleder inga kommentarer från utskottets sida.

Stockholm den 29 april 2003

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Anders Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Karlsson (s), Margareta Andersson (c), Laila Bjurling (s), Anders G Högmark (m), Christer Skoog (s), Sonja Fransson (s), Stefan Attefall (kd), Camilla Sköld Jansson (v), Patrik Norinder (m), Lars Lilja (s), Tina Acketoft (fp), Berit Högman (s), Henrik Westman (m), Britta Lejon (s), Ulf Holm (mp), Mauricio Rojas (fp) och Mariam Osman Sherifay (s).

Avvikande mening

Individuell kompetensutveckling (N59)

av Margareta Andersson (c), Anders G Högmark (m), Stefan Attefall (kd), Patrik Norinder (m), Tina Acketoft (fp), Henrik Westman (m) och Mauricio Rojas (fp).

När det gäller regeringens behandling av riksdagens skrivelse 2001/02:322 vill vi anföra följande.

I proposition 2001/02:175 Ett system för individuell kompetensutveckling som riksdagen tog ställning till förra våren uttalade regeringen att den under hösten 2002 avsåg att återkomma med förslag till den lagstiftning som behövs och att systemet var avsett att träda ikraft den 1 juli 2003. Något sådant förslag har ännu inte kommit till riksdagen och då tidsgränsen för regeringen att lägga förslag som kan behandlas av riksdagen under våren är passerad har möjligheten av ett ikraftträdande den 1 juli gått förlorad. Ett införande av ett system för individuell kompetensutveckling är en viktig reform som nu än en gång skjutits på framtiden. Vi anser och har också tidigare i reservationer (betänkande 2001/02:AU10 och 2002/03:AU2) ansett att regeringen förtjänar stark kritik för hela sin handläggning av frågan.

Vi anser att den redovisning som lämnas i den nu aktuella skrivelsen, där regeringen endast hänvisar till att ärendet bereds, är ytterst bristfällig. Det borde rimligen varit möjligt att lämna en fylligare beskrivning av hur beredningsläget såg ut vid årsskiftet. Enligt vår mening borde regeringen också ha kunnat förutse att den tänkta tidsplanen inte kommer att kunna hållas.

Konstitutionsutskottet har vid flera tillfällen framhållit att regeringens redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen fyller en viktig funktion i riksdagens uppföljnings- och utvärderingsarbete. Att endast hänvisa till att ett ärende bereds innebär att redogörelsen inte kan sägas uppfylla det syftet.

Vi finner att det finns anledning för konstitutionsutskottet att påpeka vad som ovan framförts.

BILAGA 16

Bostadsutskottets yttrande 2002/03:BoU2y

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har anmodat övriga utskott att yttra sig över regeringens skrivelse 2002/03:75 *Redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser till regeringen* samt de två motioner som väckts med anledning av regeringens skrivelse.

Utskottet har granskat regeringens skrivelse i de delar den berör utskottets beredningsområde bl.a. mot bakgrund av vad motionärerna anför.

Denna granskning ger utskottet anledning att uppmärksamma vikten av att regeringen efter ett tillkännagivande av riksdagen utan något egentligt dröjsmål vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att regeringen skall kunna efterkomma tillkännagivandet, t.ex. tillsätter en av riksdagen önskad utredning. I de undantagsfall regeringen, av ett eller annat skäl, avser att avvakta med vidare beredningsåtgärder bör regeringen för riksdagen skyndsamt redovisa sitt dröjsmål och skälen för detta. Motsvarande bör gälla om en pågående beredningsåtgärd alltför länge drar ut på tiden. Regeringens skyndsamhet i detta avseende är naturligtvis särskilt viktig i de fall riksdagen ansett att ett ärende är brådskande eller har angivit en tid inom vilken en efterfrågad åtgärd bör vidtas. Därutöver kan det vara en lämplig ordning att regeringen i sin årliga skrivelse till riksdagen på ett mer preciserat sätt anger orsaken till en längre tidsutdräkt.

Utskottet har i övrigt inte något att anföra.

Stockholm den 29 april 2003

På bostadsutskottets vägnar

Göran Hägglund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Hägglund (kd), Owe Hellberg (v), Anders Ygeman (s), Lilian Virgin (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Siw Wittgren-Ahl (s), Hans Unander (s), Maria Öberg (s), Margareta Pålsson (m), Ingela Thalén (s), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c), Gunnar Sandberg (s), Peter Danielsson (m), Sten Lundström (v) och Helena Hillar Rosenqvist (mp).